

RAPORT Z WIZYTACJI
(ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

**dokonanej w dniach 26 – 27 stycznia 2016 r. na kierunku *finanse i rachunkowość*
prowadzonym na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia
o profilu ogólnoakademickim
na Wydziale Finansów i Ubezpieczeń
Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Tadeusz Kufel – członek PKA
członkowie:

- prof. dr hab. Stefan Wrzosek – ekspert PKA - badania naukowe, potencjał kadrowy, baza dydaktyczna
- dr hab. Wojciech Downar - członek PKA - proces dydaktyczny
- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert ds. wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia
- Mateusz Gawroński – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Wizytacja na Wydziale Finansów i Ubezpieczeń Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach na kierunku *finanse i rachunkowość* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2015/2016. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz trzeci. Ostatnia ocena programowa na tym kierunku odbyła się w roku 2010 i zakończyła wydaniem oceny pozytywnej (Uchwała PKA Nr 178/2010 z dnia 11 marca 2010 r.).

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z procedurą oceny obowiązującą w Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Zespół Oceniający odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni i ocenianej jednostki oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji; dokonano także podziału zadań pomiędzy członków Zespołu. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie raportu samooceny, a także dokumentacji przedstawionej w toku wizytacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku, Samorządem Studenckim, pracownikiem Biura Karier, przedstawicielem Kół Naukowych, z osobami i gremiami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, a także z interesariuszami zewnętrznymi, tj. przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Przed zakończeniem wizyty dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu poinformował Władze Uczelni i Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

**OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW
STUDIÓW O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM**

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium dla studiów pierwszego i drugiego stopnia				
	Wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	Niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		X			
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		X			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych	X				
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		X			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów	X				

<p>1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.</p> <p>1.1. <i>Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*</i></p> <p>Kierunek Finanse i rachunkowość pozostaje w ścisłym związku z misją uczelni z roku 2010, w szczególności w zakresie kreowania osób przedsiębiorczych, odpowiedzialnych za dobro wspólne, myślących krytycznie oraz przygotowanych do profesjonalnego funkcjonowania zawodowego w dziedzinach związanych z finansami oraz rachunkowością w podmiotach gospodarczych, w tym w instytucjach finansowych oraz administracji publicznej.</p> <p>Kierunek wpisuje się również w priorytety „Strategii Uczelni na lata 2010-2017”, kształcąc studentów w zakresie funkcjonowania finansowych mechanizmów współczesnej gospodarki rynkowej oraz tworzących ją instytucji i podmiotów gospodarczych, a także oferując szeroki wachlarz</p>
--

specjalności dostosowanych do potrzeb rynku pracy. Ponadto, kierunek odpowiada przyjętemu w Strategii Wydziału założeniu stworzenia oferty studiów pierwszego i drugiego stopnia pozwalającej na kształtowanie i rozwijanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, odpowiadających współczesnej rzeczywistości ekonomicznej i społecznej, z uwzględnieniem perspektywy międzynarodowej.

Koncepcja kierunku uwzględnia rozwiązania stosowane przez wiodące krajowe ośrodki akademickie, a także czerpie z rozwiązań przyjmowanych w uczelniach zagranicznych, w szczególności współpracujących z Wydziałem (Nottingham Trent University i University of Applied Sciences bfi Vienna).

1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

Główne trendy rozwoju Wydziału określone są w kilku dokumentach, w tym w misji Wydziału i założeniach strategii Uczelni. Ponadto trendy te w odniesieniu do kierunku „finanse i rachunkowość”, zostały przedstawione w raporcie samooceny Wydziału. Kierunki rozwoju zakładają m.in. ciągle monitorowanie i dostosowywanie oferty kształcenia (głównie w odniesieniu do specjalności) do potrzeb rynku pracy, umiędzynarodowienie procesu dydaktycznego oraz wzmocnienie współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym poprzez budowanie sieci. Ponadto Wydział przywiązuje dużą wagę do rozszerzenia i usprawnienia stosowania technologii informatycznych w procesie dydaktycznym.

Kierunki rozwoju Wydziału są określone w sposób realny, możliwy do osiągnięcia. Dotychczasowe działania Wydziału wskazują, że każda z tych tendencji jest już realizowana.

Obrane przez Wydział kierunki rozwoju są w pełni zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno – gospodarczego, a w szczególności na potrzeby rynku pracy.

1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

Wydział przyporządkował efekty kształcenia dla kierunku „finanse i rachunkowość” do obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych, w dyscyplinach: finanse i ekonomia. Wydział prawidłowo przypisał efekty kształcenia ocenianego kierunku do obszaru, dziedziny i dyscyplin naukowych. Dyscypliny te mają odzwierciedlenie w opisie efektów kształcenia studiów I i II stopnia.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

Uczelnie określiła efekty kształcenia dla kierunku „finanse i rachunkowość” I oraz II stopnia w drodze Uchwały Senatu Uniwersytetu Ekonomicznego (Uchwała nr 50/2011/2012 z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków prowadzonych na Wydziałach Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach).

Łącznie na studiach I stopnia sformułowanych zostało 29 efektów (W-11, U-11, K-7) oraz na studiach II stopnia również 29 efektów (W-11, U-11, K-7). Przy projektowaniu wykorzystano wszystkie efekty obszarowe z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Efekty są sformułowane w sposób jasny i komunikatywny, umożliwiający ich zrozumienie, a tym samym sprzyjają ich skutecznej weryfikacji. Efekty pod względem ich treści merytorycznej są mocno osadzone w dyscyplinie finanse (większość efektów bezpośrednio nawiązuje do kontekstu finansów i rachunkowości), co daje wyraźną tożsamość kierunku. Wiele efektów na I i II stopniu jest analogicznych co do treści, jednak na II stopniu zwraca się uwagę na wiedzę i umiejętności o poszerzonym, pogłębionym i bardziej zaawansowanym charakterze. Efekty są dobrze zróżnicowane w zależności od poziomu.

Wiele efektów kierunkowych, szczególnie na II stopniu uwzględnia zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych. Na przykład: „Analizuje proponowane rozwiązania problemów i proponuje odpowiednie rozstrzygnięcia ...”, „Posiada umiejętności rozumienia przyczyn i przebiegu procesów społecznych, gospodarczych i finansowych poszerzone o formułowanie własnych opinii na ten temat oraz stawianie prostych hipotez badawczych i ich weryfikowanie”, „Posiada umiejętność prognozowania zjawisk i procesów społecznych, gospodarczych i finansowych poszerzone o planowanie i modelowanie złożonych procesów społeczno-ekonomicznych oraz wspomaganie informacyjne realizacji tych funkcji”, „Posiada umiejętność samodzielnego proponowania rozwiązań konkretnych problemów i przeprowadzenia procedury rozstrzygnięć ...”, itp.

Na poziomie przedmiotów efekty szczegółowe określone są w sylabusach. Do każdego przedmiotu określonych jest po ok. 7-10 efektów. Efekty są określone z uwzględnieniem ich struktury oraz specyfiki przedmiotu. W samych sylabusach nie ma zaznaczonych odniesień do efektów kierunkowych, ale odniesienia te są przedstawione w macierzy efektów kształcenia. Matryca dobrze pokazuje zależności efekt/przedmiot. Każdy efekt kierunkowy jest realizowany przez co najmniej kilka (nawet kilkanaście) przedmiotów.

Opis efektów kształcenia jest sporządzony zgodnie z załącznikiem 2 rozporządzenia MNiSW z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, w części dotyczącej profilu ogólnoakademickiego.

Ponadto zakładane efekty kształcenia uwzględniają zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności, w tym badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy oraz w dalszej edukacji.

Opis efektów kształcenia dla kierunku finanse i rachunkowość zawarty jest w sylabusach, które są udostępniane studentom poprzez system informatyczny Uczelni oraz przez nauczycieli akademickich na pierwszych zajęciach w semestrze.

Efekty kształcenia zostały określone zrozumiale i przejrzysto oraz w opinii studentów są sprawdzalne. Posiadana wiedza jest weryfikowana poprzez aktywność na zajęciach, odpowiedzi ustne, kolokwia, egzaminy i projekty. Umiejętności i kompetencje społeczne są weryfikowane podczas zajęć o charakterze ćwiczeniowym, projektowym i podczas praktyk.

W opinii studentów efekty kształcenia na wizytowanym kierunku studiów uwzględniają zdobywanie pogłębionej wiedzy i umiejętności badawczych i są realizowane w sposób odpowiedni.

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonymu dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

Wydział na kierunku „finanse i rachunkowość” kształci na 13 specjalnościach na I stopniu oraz na 14 na II stopniu. Ponadto, na drugim stopniu na studiach stacjonarnych prowadzona jest specjalność Joint MSc Degree in Qualitative Asset and Risk Management (ARIMA) oraz potok anglojęzyczny Joint Master Degree in European Business and Finance.

Dobór specjalności jest bardzo różnorodny i obejmuje takie zagadnienia jak analityka finansowa, bankowość, ubezpieczenia, zagadnienia prawne w finansach, zagadnienia rachunkowości, podatków itp.

Treści programowe dla ocenianego kierunku są uwzględnione w strukturze planu studiów (podział na moduły) oraz w opisie każdego przedmiotu (sylabusy). Struktura planu studiów dla ścieżki podstawowej I i II stopnia jest analogiczna. Plan studiów składa się z trzech bloków: przedmioty kierunkowe, specjalnościowe oraz do wyboru. Nieco inna jest struktura planu studiów na studiach II stopnia dla ścieżki specjalności ARIMA oraz dla specjalności anglojęzycznej. Struktura modułów, jak również ich zawartość treściowa (dobór przedmiotów) jest logiczna, odpowiadająca przyjętej koncepcji kształcenia. Największy blok zajęć stanowi moduł przedmiotów kierunkowych (122 punkty ECTS na studiach I stopnia oraz 52 punkty na studiach II stopnia). Dobór przedmiotów w tej grupie odpowiada wskazanym dyscyplinom – najwięcej przedmiotów nawiązuje do zagadnień finansów. Treści tego modułu zapewniają studentom dobrą podstawę wiedzy z zakresu finansów i rachunkowości, na I stopniu dodatkowo wspartą narzędziami ilościowymi (m.in. przedmioty „Matematyka”, „Matematyka finansowa”, „Statystyka”, „Ekonometria” oraz „Modelowanie finansowe z arkuszem kalkulacyjnym”). Ponadto na studiach II stopnia w ramach specjalności „Rachunkowość” studenci uczestniczą w ścieżce kształcenia Association of Chartered Certified Accountants (ACCA). Studenci studiujący w ramach tej ścieżki mogą uzyskać zwolnienie z 9 egzaminów ACCA. Studenci korzystają z tej możliwości a odsetek osób, które uzupełniają brakujące egzaminy celem zdobycia certyfikatu jest bardzo wysoki.

Treści przedmiotów opisane są w sylabusach, w sposób stosunkowo szczegółowy, odpowiadający nazwie, specyfice i efektem określonym dla danego przedmiotu.

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

Stosowane metody kształcenia określone są szczegółowo w sylabusach, w części sylabusu „Metody nauczania i studiowania”. Dobrym rozwiązaniem jest wydzielenie grupy metod w ramach bezpośredniego kontaktu z prowadzącym oraz metod, które student stosuje w ramach samodzielnej pracy. Bardzo przydatnym jest krótki opis każdej ze stosowanych metod nauczania i studiowania. Do pierwszej grupy zaliczono m.in. takie metody jak: wykład z wykorzystaniem studiów przypadków, ćwiczenia aktywne z wykorzystaniem studiów przypadków, rozwiązywanie zadań i testów, prezentacja, wykład aktywny z wykorzystaniem technik multimedialnych, ćwiczenia z wykorzystaniem komputera, dyskusja, itp. Do drugiej grupy zaliczono takie metody jak: analiza notatek z wykładów i ćwiczeń, przygotowywanie referatów z prezentacją, studiowanie przyczynowo-skutkowe z wykorzystaniem literatury, praca grupowa nad studium przypadku, uczenie się przez wejście w rolę, samodzielna praca z wykorzystaniem komputera, analiza materiałów źródłowych, itp.

Określone metody pomagają studentom I stopnia w przygotowaniu do prowadzenia badań. Poprzez stosowanie takich metod jak analiza materiałów źródłowych, studia przypadków, dyskusje, itp. studenci nabywają podstawowe kompetencje konieczne do pracy badawczej. Na niektórych przedmiotach studenci nabywają również kompetencje społeczne niezbędne w pracy badawczej (np. „Etyka gospodarcza”, „Komunikacja społeczna”). Studenci II stopnia biorą udział w prowadzeniu badań m.in. poprzez zajęcia seminaryjne. Studenci uczestniczą w seminariach, których celami są m.in. opanowanie przez studenta stosowania warsztatu badawczego, a w szczególności metod pracy naukowej, doskonalenie umiejętności doboru literatury przedmiotu i jej wykorzystania oraz

krytycznej analizy i oceny dorobku teoretycznego, jak również umiejętności pozyskiwania danych z różnych źródeł. Jednak, poza badaniami w ramach opracowywanej pracy magisterskiej nie ma zbyt dużego zaangażowania studentów w prowadzone na Wydziale badania. Wyjątkiem jest aktywność naukowa niektórych kół naukowych i udział ich członków w konferencjach naukowych.

W opinii studentów metody kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* uwzględniają samodzielne uczenie się poprzez przygotowania do ćwiczeń oraz korzystanie z literatury. Aktywizujące formy pracy realizowane są poprzez projekty grupowe, pracę podczas ćwiczeń, seminaria i praktyki. Studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA podkreślili, że na studiach I stopnia mają możliwość udziału w przygotowaniach prac badawczych wykorzystując różne metody badawcze. W ramach studiów II stopnia studenci mają możliwość uczestniczenia w badaniach naukowych, co podkreślili studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA.

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

Na kierunku *finanse i rachunkowość* na studiach I stopnia stacjonarnych kształcenia trwa 6 semestrów. W toku studiów student ma 1800 h kontaktowych na studiach stacjonarnych, natomiast na studiach niestacjonarnych 1102 h. Łączna liczba punktów ECTS w toku studiów wynosi 180, również na ścieżce „Finance and Accounting for Business”, przy nieco mniejszej liczbie godzin kontaktowych w toku studiów. Na studiach II stopnia kształcenia trwa 4 semestry. Liczba godzin kontaktowych na studiach stacjonarnych wynosi 885, a na niestacjonarnych 558. Nieco mniejszy wymiar godzin kontaktowych występuje na ścieżce Joint MSc Degree in Qualitative Asset and Risk Management (ARIMA) (770 h) oraz Joint Master Degree in European Business and Finance (780 h), z niewielką liczbą godzin w ostatnim semestrze. Rozwiązanie takie pozwala się koncentrować na pracy dyplomowej, pozyskiwaniu materiałów do pracy i przygotowaniu do egzaminu dyplomowego. W toku studiów, na wszystkich ścieżkach i formach, student otrzymuje 120 punktów ECTS.

Czas trwania kształcenia oraz przewidziany w programie studiów łączny nakład pracy studenta jest w zupełności wystarczający do zrealizowania efektów kształcenia i zakładanych treści programowych dla kierunku *finanse i rachunkowość*.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

Jednostka w programie studiów określiła wszystkie podstawowe wskaźniki związane z punktacją ECTS przewidziane w przepisach prawa.

Na studiach I stopnia na ocenianym kierunku za zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela student otrzymuje 140 punktów. Na studiach II stopnia liczba ta wynosi 80 punktów ECTS. Liczby te są zawyżone, biorąc pod uwagę rzeczywistą liczbę godzin kontaktowych w toku studiów. Ze sposobu przeliczania punktów ECTS (1 punkt – 25 h) wynikałoby, że przewidziane są inne formy aktywności z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego poza zajęciami (np. konsultacje), w bardzo wysokim wymiarze godzin, trudnym do rzeczywistego zrealizowania.

Na studiach I stopnia łączna liczba punktów ECTS jaką student otrzymuje za przedmioty z zakresu nauk podstawowych właściwych dla ocenianego kierunku wynosi 86. Na studiach II stopnia liczba punktów wynosi 50. Dotyczy to przedmiotów kierunkowych. Przyjęte w tym zakresie rozwiązanie określa również przedmioty z zakresu nauk podstawowych w module przedmiotów specjalnościowych. Za przedmioty te student otrzymuje co najmniej 11 punktów (w zależności od specjalności). Zestawienie wszystkich przedmiotów z zakresu nauk podstawowych wskazuje na ich właściwy dobór, dający solidną podstawę wiedzy i umiejętności z zakresu finansów, ale również ekonomii, zarządzania, prawa i zastosowania metod ilościowych, z odniesieniem do bazowej wiedzy specjalnościowej.

Za zajęcia o charakterze praktycznym, w tym zajęcia laboratoryjne, warsztatowe i projektowe student studiów I stopnia otrzymuje 27 punktów, a na studiach II stopnia liczba ta wynosi 20. W tym

zakresie przyjęto również wyodrębnienie zajęć o charakterze praktycznym w ramach poszczególnych specjalności. Dodatkowo student otrzymuje maksymalnie 19 punktów ECTS, w zależności od charakteru specjalności. Liczby te są ustalone właściwie.

Za niezwiązane z kierunkiem studiów zajęcia ogólnouczelniane lub zajęcia na innym kierunku studiów student otrzymuje na studiach I stopnia 11 punktów, a na studiach II stopnia 0 punktów. W tym przypadku należałoby rozważyć możliwość realizacji tych przedmiotów na drugim stopniu, szczególnie, że Uczelnia posiada bardzo duże możliwości prowadzenia tego typu zajęć.

Za zajęcia z obszarów nauk humanistycznych student otrzymuje 6 punktów na studiach I stopnia. Na studiach II stopnia liczba punktów wynosi 5, w tym 2 punkty za zajęcia w ramach przedmiotu, który zostanie wprowadzony („Etyka w finansach i rachunkowości”) oraz w ramach jednego przedmiotu do wyboru z obszaru nauk humanistycznych.

Wydział określił również liczbę punktów za zajęcia z wychowania fizycznego: dwa punkty na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia, natomiast na studiach II stopnia brak jest zajęć z wychowania fizycznego.

Praktyki zawodowe przewidziane są na I stopniu. Za praktyki zawodowe student otrzymuje 5 punktów. Za zajęcia z języka obcego student otrzymuje 16 punktów na studiach I stopnia. Na studiach II stopnia student otrzymuje 2 punkty, a na specjalności European Business and Finance – 7 punktów.

Wydział przedstawił zestawienie modułów związanych z prowadzonymi badaniami. Moduły te podzielone są na dwie trzy części: moduły w ramach przedmiotów kierunkowych, specjalnościowych oraz do wyboru. Na I stopniu suma punktów za te przedmioty w ramach przedmiotów kierunkowych wynosi 96 punktów. Na II stopniu suma punktów za te przedmioty w ramach przedmiotów kierunkowych wynosi 70 punktów. Ponadto moduły związane z prowadzonymi badaniami obejmują również przedmioty specjalnościowe. Liczba punktów jest zróżnicowana i nieco inna dla każdej ze specjalności. Szeroki zakres tematyczny badań prowadzonych przez jednostkę uzasadnia kwalifikację wskazanych przedmiotów jako moduły związane z prowadzonymi badaniami naukowymi. Liczba punktów w tym zakresie jest ustalona prawidłowo. W każdym przypadku, niezależnie od wybranej specjalności i przedmiotów do wyboru program studiów dla kierunku o profilu ogólnoakademickim, zarówno na I, jak i II stopniu obejmuje moduły zajęć powiązane z prowadzonymi badaniami naukowymi, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% ogólnej liczby punktów w toku studiów.

Dla specjalności anglojęzycznych niektóre z ww. wskaźników opisujących program studiów nieco się różnią, ale są określone w sposób prawidłowy.

Na poziomie przedmiotów nakład pracy studenta został określony w sylabusach w części „Metody nauczania i studiowania”. Oprócz określenia metod z podziałem na nauczanie (z udziałem nauczyciela) i studiowanie (praca samodzielna) zestawienie tabelaryczne zawiera również godzinowy wymiar nakładu pracy studenta (osobno dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych), przeznaczony na poszczególne rodzaje aktywności. Zestawienie takie pokazuje w sposób przejrzysty szczegółową strukturę nakładu pracy studenta, z uwzględnieniem wszystkich istotnych jego elementów. Określenie nakładu pracy studenta również na poziomie przedmiotów nie budzi wątpliwości.

Warunki związane z punktacją ECTS są zgodne z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności z zapisami rozporządzenia MNiSW z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

Plan studiów na kierunku „*finanse i rachunkowość*” przewiduje wybór modułów studiów przez studenta. Na I stopniu student ma możliwość wyboru przedmiotów w ramach bloków obieralnych na łączną liczbę 64 punktów, na którą składają się przedmioty specjalnościowe (27 punktów), przedmioty do wyboru (26 punktów) oraz seminarium (11 punktów). Stanowi to łącznie 35,6% ogólnej liczby punktów w toku studiów.

Na II stopniu student wybiera spośród analogicznych modułów jak na I stopniu. Moduły te

łącznie stanowią 68 punktów, co stanowi 56,7% ogólnej liczby punktów ECTS.

Na specjalności EBF studenci również mają wybór wymaganej liczby punktów ECTS. Natomiast na specjalności ARIMA wybór przedmiotów jest nieco poniżej 30% (27%). W tym zakresie należałoby uzupełnić brakujący moduł zajęć do wyboru.

Studenci wyboru specjalności i przedmiotów obieralnych dokonują za pomocą elektronicznej platformy Uczelni, co w ich ocenie jest dogodnym rozwiązaniem.

Liczba specjalności jest duża, co umożliwia studentom dobór takich zajęć, którymi są zainteresowani. W ramach programu kształcenia uczelnia stwarza studentom kreowanie własnej ścieżki edukacyjnej przede wszystkim poprzez specjalności. Studenci mogą wybierać specjalności, seminarium dyplomowe, języki obce oraz praktyki.

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiającą studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

Formy zajęć dydaktycznych określone są w programie studiów, wśród których wyróżnia się: wykłady, ćwiczenia oraz seminaria. Na studiach I stopnia odsetek zajęć wykładowych wynosi 44,9%. Na studiach II stopnia udział ten wynosi 62,7%. Formy zajęć są dobrze dobrane do charakteru przedmiotu. Na specjalnościach EBF oraz ARIMA dominują aktywizujące formy zajęć. Taka struktura form zajęć jest adekwatna do profilu ogólnoakademickiego. Formy zajęć i ich struktura na ocenianym kierunku w pełni sprzyjają realizacji założonych efektów kształcenia, zarówno przedmiotowych, jak również kierunkowych.

Organizacja zajęć na kierunku „finanse i rachunkowość” nie budzi zastrzeżeń. Na studiach stacjonarnych podstawowym blokiem jest 45 min. Zajęcia odbywają się na ogół w dwóch blokach z 10-minutową przerwą. W sporadycznych przypadkach zajęcia odbywają się w trzech lub czterech blokach. Zajęcia na ogół odbywają się nie dłużej niż do 18:50.

Na studiach niestacjonarnych zajęcia odbywają się na zjazdach w soboty i niedzielę. Struktura godzinowa planu jest analogiczna. Zajęcia są na ogół łączone w trzy bloki. W sporadycznych przypadkach spotyka się zajęcia trwające 6 bloków. Przypadki takie należałoby minimalizować i monitorować ich przebieg. W piątki na II stopniu dla pierwszego roku odbywają się zajęcia wyrównawcze.

Grupy wykładowe liczą maksymalnie 372 osoby. W przypadku przedmiotów swobodnego wyboru maksymalna liczebność grupy wynosi 415 osób. Maksymalna liczebność grupy dziekańskiej wynosi 41. Dominująca liczebność grup dziekańskich to ok. 30 studentów. Grupy językowe liczą maks. 33, na ogół są mniejsze – do 20 osób. Dominująca liczebność grup seminaryjnych to kilkanaście osób. Sporadycznie zdarzają się ponad grupy 20 osób. Sposób organizacji zajęć nie budzi istotnych zastrzeżeń.

Na kierunku „finanse i rachunkowość” nie prowadzi się kształcenia na odległość, chociaż Wydział jest przygotowany do tej formy prowadzenia zajęć.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA zwrócili uwagę na fakt, iż w ramach nauki języków obcych studenci o różnym poziomie zaawansowania są przydzielani do jednej grupy, co powoduje duże zróżnicowanie i utrudnia proces kształcenia. Studenci pozytywnie ocenili liczebność grup ćwiczeniowych, która w ich ocenie jest odpowiednia do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Zdaniem studentów odpowiednie są również proporcje liczby godzin zajęć realizowanych na kierunku finanse i rachunkowość.

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

Na kierunku „finanse i rachunkowość” praktyki studenckie są obowiązkowe na studiach I stopnia. Sposób organizacji praktyk studenckich i zasady jej przebiegu i zaliczania określa

podstawowy dokument tj.: Zarządzenie Rektora UE w Katowicach nr 48/15 z dnia 3 września 2015 r. w sprawie sposobu organizacji krajowych praktyk studenckich wraz z Regulaminem Krajowych Praktyk Studenckich.

Nadzór merytoryczny nad praktykami sprawuje promotor, natomiast nadzór organizacyjny Akademickie Centrum Kariery. Warunkiem zaliczenia praktyki jest zrealizowanie programu praktyki oraz przedłożenie promotorowi sprawozdania z realizacji praktyki. W Regulaminie praktyk przewidziane są również przypadki zaliczenia pracą zawodową lub prowadzących działalność gospodarczą, praktyki zagraniczne, staże i praktyki, w tym wolontariat. Zgodę na zaliczenie innych rodzajów aktywności w poczet praktyki wydaje Dziekan.

Studenci odbywają praktykę po 4 semestrze studiów. Dla modułu praktyki sporządzony jest opis. Sformułowano łącznie 7 efektów (2 wiedza, 3 umiejętności oraz 2 kompetencje społeczne). Studenci, w porozumieniu z promotorem sami wskazują miejsce odbywania praktyki lub mają możliwość skorzystania z bazy firm ACK. Obejmuje ona ok. 170 firm. Praktycznie w każdej z nich istnieje możliwość zrealizowania programu praktyki z zakresu zagadnień finansów i rachunkowości. Wśród firm są m.in.: biura rachunkowe, banki, firmy doradcze i kancelarie podatkowe, domy maklerskie, towarzystwa ubezpieczeniowe. Wśród firm są również duże przedsiębiorstwa międzynarodowe.

Przyjęte i realizowane zasady organizacji i kontroli praktyk należy uznać za prawidłowe, umożliwiające osiąganie przewidzianych dla tego modułu kształcenia kompetencji, w tym społecznych, szczególnie biorąc pod uwagę, że jest to profil ogólnoakademicki.

W ramach kierunku finanse i rachunkowość studenci I stopnia realizują obowiązkową praktykę zawodową w wymiarze 120h. Praktyka zawodowa ma przypisane efekty kształcenia, które student powinien zrealizować w czasie ich odbywania. Praktyka ta powinna się odbywać poza okresem zajęć dydaktycznych. Praktyki realizowane są po semestrze czwartym. Podstawą podjęcia praktyki obowiązkowej przez studenta jest umowa pomiędzy Uczelnią a podmiotem gospodarczym, w którym student będzie je realizował. Załącznikiem do ww. umowy jest plan praktyki zatwierdzony przez promotora. Zaliczenia praktyki dokonuje promotor na podstawie sprawozdania z praktyki zawodowej. Student może być zwolniony z odbywania obowiązkowej praktyki zawodowej w przypadkach: odbycia praktyki zagranicznej zrealizowanej w ramach umowy międzynarodowej zawartej przez Uczelnię; zatrudnienia na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilno-prawnej; prowadzenia działalności gospodarczej; odbycia stażu; prowadzenia innej aktywności spełniającej wszystkie warunki stawiane praktykom zawodowym, które następnie jest weryfikowane przez promotora. W ramach studiów II stopnia studenci nie realizują obowiązkowej praktyki.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

Wydział w ostatnich latach intensyfikuje działania w kierunku umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Obecnie oferta kształcenia w języku obcym jest stosunkowo bogata. Na studiach I stopnia uruchomiona jest specjalność w języku angielskim „Finance and Accounting for Business (FAB)”. Na studiach II stopnia dwie specjalności prowadzone są w języku angielskim: „European Business and Finance” oraz „Quantitative Asset And Risk Management (ARIMA)”. Obie specjalności prowadzone są we współpracy z zagranicznymi uczelniami partnerskimi. Bogata jest oferta przedmiotów w języku angielskim (Euroclasses) obejmująca 42 przedmioty, skierowana głównie do studentów zagranicznych, ale również korzystają z niej studenci polscy kierunku „finanse i rachunkowość”. Dzięki bogatej ofercie możliwe jest organizowanie zajęć dla studentów przyjeżdżających w ramach programów wymiany. Liczba studentów przyjeżdżających w ostatnich trzech latach jest stosunkowo wysoka i wynosi 344 studentów (Erasmus, Erasmus +). Ponadto realizowana jest wymiana w ramach umów bilateralnych (ok. 90 osób).

Tak szeroki zakres kształcenia w języku angielskim przekłada się również na wyjazdy pracowników naukowo – dydaktycznych oraz zdobywanie przez nich doświadczenia międzynarodowego. Jednak nie jest w tym zakresie wykorzystany potencjał i możliwości Wydziału. Ten obszar aktywności międzynarodowej należałoby intensyfikować.

Wydział ma utrwaloną pozycję w zakresie kształcenia w języku angielskim, a na kierunku

„finanse i rachunkowość” posiada pełną ofertę kształcenia w języku obcym, z której korzystają zarówno studenci przyjeżdżający na wymianę, jak również studenci polscy studiujący w języku angielskim.

W ramach kierunku finanse i rachunkowość studenci I i II stopnia mają możliwość wyboru specjalności w języku angielskim. Studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA pozytywnie ocenili możliwość realizacji specjalności w języku angielskim oraz wskazali na odpowiednią jakość tych zajęć.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

Uczelnia określiła zasady rekrutacji w drodze uchwał: Uchwała Nr 47/2013/2014 Senatu z dnia 29 maja 2014 roku w sprawie warunków i trybu rekrutacji na I rok studiów pierwszego stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych w roku akademickim 2015/2016 oraz Uchwała Nr 48/2013/2014 Senatu z dnia 29 maja 2014 roku w sprawie warunków i trybu rekrutacji na I rok studiów drugiego stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych w roku akademickim 2015/2016 (z późniejszymi zmianami).

Uchwały w sposób wyczerpujący regulują zasady rekrutacji na kierunek *finanse i rachunkowość*. Uwzględnione są w nich m.in.: kryteria kwalifikacyjne, w tym wykaz przedmiotów uwzględnianych w postępowaniu rekrutacyjnym, sposób liczenia punktów dla kandydatów ze „starą” i „nową” maturą (studia I stopnia) oraz zasady powoływania komisji rekrutacyjnych.

Na studia II stopnia kandydaci przyjmowani są w ramach ustalonych limitów miejsc. Kandydaci, będący absolwentami stacjonarnych studiów pierwszego stopnia UEK, przyjmowani są na studia stacjonarne drugiego stopnia na podstawie wymaganych dokumentów. W przypadku, gdy liczba tych kandydatów przekroczy 80% limitu miejsc na kierunku, są oni przyjmowani na podstawie konkursu dyplomów ukończenia studiów wyższych, natomiast pozostali kandydaci w oparciu o wyniki pisemnego egzaminu. Dla studentów, którzy ukończyli kierunki inne niż finansowe przewidziane są na pierwszym roku przedmioty wyrównawcze.

Uczelnia określiła również zasady przyjęć (w tym wykaz olimpiad) dla laureatów i finalistów olimpiad szczebla centralnego oraz kandydatów, jak również kandydatów którzy ukończyli szkołę średnią za granicą. Zasady przyjmowania kandydatów na specjalności prowadzone w językach obcych na studiach drugiego stopnia określa Uczelniana Komisja Rekrutacyjna na podstawie umów zawartych z uczelniami partnerskimi.

Można stwierdzić, że przyjęte warunki rekrutacji są wyczerpujące, zapewniają mechanizm pozwalający na uzupełnienie efektów kształcenia studentów spoza kierunków ekonomicznych I stopnia oraz nie zawierają zapisów, które naruszałyby zasadę równych szans w podjęciu kształcenia na kierunku „finanse i rachunkowość”.

Zasady i procedury rekrutacji na studia są przejrzyste i zrozumiałe. Warunki rekrutacji określone są w Uchwale 64/2015/2016 Senatu Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach z dnia 20 maja 2015 roku w sprawie warunków i trybu rekrutacji na I rok studiów pierwszego stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych oraz Uchwale 65/2014/2016 Senatu Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach z dnia 20 maja 2015 roku w sprawie warunków i trybu rekrutacji na I rok studiów drugiego stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych. Rekrutacja na studia I stopnia ma charakter konkursu. Pod uwagę brane są wyniki z matury, którym przydziela się odpowiednią liczbę punktów. Rekrutacja na studia II stopnia dla absolwentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach odbywa się na podstawie dokumentów złożonych przy procesie rekrutacji. Pozostali studenci przyjmowani są na podstawie wyników pisemnego egzaminu sprawdzającego kompetencje niezbędne do realizacji studiów II stopnia na danym kierunku.

Warunki rekrutacji laureatów i finalistów olimpiad określone są w Uchwale 63/2014/2015 Senatu Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach z dnia 20 maja 2015 roku w sprawie przyjmowania na I rok studiów laureatów i finalistów olimpiad. Studenci w tym trybie przyjmowani są poza konkursem.

Należy stwierdzić, że proces rekrutacji jest przejrzysty i zapewnia równe szanse w podjęciu

kształcenia na wizytowanym kierunku. Z punktu widzenia studentów liczba przyjmowanych kandydatów jest adekwatna do potencjału dydaktycznego Jednostki i umożliwia właściwą realizację procesu kształcenia.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów. *

Zgodnie z zapisem art. 170 f ustawy prawo o szkolnictwie wyższym Senat Uczelni określił organizację potwierdzania efektów uczenia się w drodze uchwały (Uchwała nr 74/2014/2015 Senatu z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie uchwalenia Regulaminu potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach).

Uchwała ta w szczególności reguluje takie kwestie jak: warunki i zasady potwierdzania efektów uczenia się, organizację systemu potwierdzania efektów uczenia się, zadania i zasady funkcjonowania wydziałowych komisji weryfikujących efekty uczenia się. Ponadto określona została wysokość opłat oraz wzór umowy z osobą ubiegającą się o potwierdzenie efektów uczenia się.

Do tej pory nie wpłynął żaden wniosek kandydata w tej sprawie. Wydział jest w pełni przygotowany do postępowania rekrutacyjnego z kandydatami ubiegającymi się o potwierdzenie efektów uczenia się.

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.*

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

Podstawowa informacja dotycząca sposobów weryfikacji efektów kształcenia znajduje się w sylabusach w części, w której określone są przedmiotowe efekty kształcenia. Jest to rozwiązanie dobre, wskazujące jakimi sposobami będzie weryfikowany każdy z efektów przedmiotowych, również z uwzględnieniem ich struktury.

Przykładowe sposoby weryfikacji to: egzamin pisemny, kolokwium, test, projekt opracowany samodzielnie przez studentów, prace pisemne, raport ewaluacji proponowanych rozwiązań w przedsiębiorstwie, udział studentów w dyskusjach poświęconych analizom przypadków, realizacja projektu, udział studentów w zadaniach typu case study i grach symulacyjnych, itp. Metody weryfikacji są dobrze dostosowane do charakteru przedmiotów, jak również do kategorii efektów (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne).

Zasady i sposób weryfikacji efektów w procesie dyplomowania jest określony w kilku dokumentach, m.in.: w Regulaminie studiów (r. V „Praca dyplomowa i egzamin dyplomowy”). Ponadto obowiązują wytyczne dotyczące wymagań prac dyplomowych. Ramy procesu dyplomowania są właściwie, szczegółowo opracowane.

Zespół Oceniający przeanalizował około 1500 tytułów prac dyplomowych absolwentów w r.a. 2014/2015. Tematyka prac jest ściśle związana z efektami kierunkowymi. Zdecydowana większość prac są to prace związane bezpośrednio z zagadnieniami rachunkowości i finansów. W nielicznych przypadkach (jedynie kilka prac) dotyczą innych dyscyplin (ekonomia, sporadycznie nauki prawne). Przykładowe tematy prac niezgodnych to: „Zakaz konkurencji w prawie pracy”, „Urlop macierzyński”, „Ochrona trwałości stosunku pracy” czy „Bezrobocie ludzi młodych”. Ze względu na marginalny odsetek takich prac należy uznać, że tematyka prace jest zgodna z dyscyplinami naukowymi, do których przypisane są efekty kształcenia.

W r.a. 2015/2016 (nowy nabór) seminaria dyplomowe prowadzi 78 promotorów, z czego 25 profesorów. Profesorowie prowadzą seminaria przede wszystkim na studiach stacjonarnych i

niestacjonarnych II stopnia. Obsada seminariów jest prawidłowa. W pojedynczych przypadkach liczba osób zapisanych do jednego promotora jest stosunkowo duża (maks. 28).

Na egzaminie dyplomowym student odpowiada na pytania związane z kierunkiem, jak również z pracą. Na Wydziale nie ma określonych zestawów pytań, a z przeglądu protokołów egzaminu dyplomowego wynika, że w niektórych przypadkach wszystkie pytania dotyczyły pracy, zaś w innych również kierunku. W tym zakresie wskazanym byłoby określenie jednolitych zasad, jak również jednoznaczne określenie jaką rolę pełni egzamin dyplomowy w procesie weryfikacji efektów kształcenia.

Podsumowując, można stwierdzić, że proces dyplomowania przebiega prawidłowo, a stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów na wszystkich etapach procesu kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia i wspomagają studentów w procesie uczenia się.

Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia takie jak kolokwia, prace przejściowe, egzaminy, projekty i prezentacje, są z punktu widzenia studentów adekwatne do zakładanych efektów kształcenia. W ich opinii metody weryfikacji są nastawione na proces uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzanie oraz ocenę stopnia osiągnięcia efektów kształcenia. Podczas pisania pracy dyplomowej promotor czuwa nad realizacją założonych efektów kształcenia poprzez konsultacje ze studentami i seminaria dyplomowe.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

Ogólne zasady oceny efektów kształcenia są sformułowane w Regulaminie studiów, w szczególności skale ocen, zasady zaliczania przedmiotów, zasady rejestracji na kolejny semestr z deficytem punktów, zasady przystępowania i przeprowadzania zaliczeń i egzaminów, itd. Szczegółowe zasady oceniania efektów kształcenia zawarte są w sylabusach. W sylabusie znajduje się część „Sposób ustalenia oceny z przedmiotu”, która w sposób szczegółowy określa, jakie warunki musi spełnić student, aby otrzymać zaliczenie z przedmiotu. Dla poszczególnych rodzajów ocenianej aktywności określony jest ich udział procentowy. Na podstawie informacji znajdujących się w sylabusach można stwierdzić, że student wie, jakie są elementy składające się na ocenę końcową oraz jakie są stosowane kryteria oceny.

Weryfikacja efektów w oparciu o prace przejściowe i egzaminacyjne przebiega prawidłowo. Prace są archiwizowane starannie, na ogół są dobrze opisane. Prace pozwalają na pełną weryfikację przedmiotowych efektów kształcenia.

Analiza wystawianych ocen w ostatniej sesji egzaminacyjnej pozwala stwierdzić, że ich struktura jest prawidłowa. Oceny są zróżnicowane, z niewielką przewagą ocen dobrych i dostatecznych. Odsetek ocen niedostatecznych (10,4%) świadczy o utrzymywaniu poziomu wymagań wobec studentów. Oceny z egzaminu dyplomowego mają strukturę wskazującą na tendencję do ich zawyżania. Ocen bardzo dobrych jest łącznie na wszystkich poziomach i formach 67,4%. Wymaga to dalszego monitorowania i określenia przyczyn takiej sytuacji.

Stosowany system ocen jest kompletny i przejrzysty, wymagania wobec studentów są jasne i wystandaryzowane. Można uznać, że sprawdzanie i ocenianie efektów kształcenia przebiega prawidłowo.

W opinii studentów system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty i rzetelny. Informacje nt. systemu oceny udostępniane są studentom w sylabusach oraz przedstawiane przez nauczycieli akademickich podczas pierwszych zajęć dydaktycznych w semestrze. Przyjęte założenia są następnie konsekwentnie realizowane przez cały okres zajęć. Studenci wyrazili opinię, iż system zapewnia rzetelność oceny, porównywalność wyników oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Studenci są na bieżąco informowani o wynikach prac etapowych, zaliczeń i egzaminów za pośrednictwem poczty elektronicznej, informatycznego systemu uczelni lub bezpośrednio u nauczyciela akademickiego. Studenci mają również prawo do ubiegania się o egzamin komisyjny.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

3. Uzasadnienie

Obrane przez Wydział kierunki rozwoju są w pełni zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno – gospodarczego, a w szczególności na potrzeby rynku pracy. Efekty są sformułowane w sposób jasny i komunikatywny. Efekty pod względem ich treści merytorycznej są osadzone w dyscyplinie finanse, a dodatkowo w dyscyplinie ekonomia, co daje wyraźną tożsamość kierunku.

Struktura modułów, jak również ich zawartość treściowa odpowiada przyjętej koncepcji kształcenia. W zakresie metod kształcenia dobrym rozwiązaniem jest wydzielenie grupy metod w ramach bezpośredniego kontaktu z prowadzącym oraz metod, które student stosuje w ramach samodzielnej pracy. Bardzo przydatnym jest krótki opis każdej ze stosowanych metod nauczania i studiowania. Organizacja zajęć nie budzi zastrzeżeń. Praktyki są realizowane prawidłowo. Stosowane praktyki w zakresie rekrutacji uwzględniają mechanizm uzupełniania brakujących efektów kształcenia dla studentów II stopnia po kierunkach innych niż finansowe. Podkreślić należy duże umiędzynarodowienie kierunku z punktu widzenia studentów przyjeżdżających w ramach wymiany. Do potrzeb m.in. studentów z wymiany dostosowana jest oferta kształcenia w języku angielskim. Stosowane metody weryfikacji umożliwiają monitorowanie realizacji efektów, zarówno w obszarze wiedzy, umiejętności, jak również kompetencji społecznych. Określone w sylabusach kryteria oceny z poszczególnych przedmiotów dają studentom pełną informację o stosowanych wymaganiach.

Studenci są zadowoleni z procesu kształcenia na wizytowanym kierunku wskazując, jako jego mocne strony m.in. dużą liczbę specjalności do wyboru.

W opinii studentów proporcje liczby godzin różnych form zajęć są odpowiednio. Praktyce zawodowej przypisano efekty kształcenia, które student powinien zrealizować podczas jej odbywania. Proces rekrutacji jest przejrzysty i zrozumiały.

Z perspektywy studentów system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty i rzetelny.

Na uwagę zasługują informacja przekazana przez studentów dotycząca grup na lektorach, w których studenci są na różnym poziomie zaawansowania języka, co uniemożliwia odpowiednią realizację zajęć

4. Zalecenia

Zalecenia:

- zwiększenie udziału studentów w badaniach naukowych, szczególnie na II stopniu. Aktualnie aktywność studentów w tym zakresie sprowadza się do badań w ramach opracowywanej pracy magisterskiej oraz aktywności naukowej niektórych kół naukowych i udziału ich członków w konferencjach naukowych,
- należałoby rozważyć skorygowanie liczby punktów ECTS za zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela. Dotychczasowy sposób wyliczenia liczby punktów wskazuje na bardzo wysoki udział konsultacji, co jest mało realne do zrealizowania,
- na specjalności ARIMA liczba punktów, którą otrzymuje student za moduły przedmiotów do wyboru jest nieco poniżej 30% (27%). W tym zakresie należałoby uzupełnić brakujący moduł zajęć do wyboru,
- do dyskusji pozostaje kwestia określenia jednolitych zasad przeprowadzania egzaminu dyplomowego, jak również jednoznaczne określenie roli egzaminu dyplomowego w procesie weryfikacji efektów kształcenia,
- **analiza podziału grup na lektoratach i dostosowanie ich do poziomu zaawansowania językowego studentów.**

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy-zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących

minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymaganiom określonym w przepisach prawa. Analiza spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego obejmuje posiadane tytuły i stopnie naukowe, specjalizację naukową oraz dorobek naukowy nauczycieli akademickich, a także obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim, złożone oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów oraz ich zatrudnienie Uczelni.

Minimum kadrowe powinno spełniać warunki określone w rozporządzeniu stanowiącym poz. 4 Załącznika nr 1 raportu. W związku z powyższym do minimum kadrowego kierunku *finanse i rachunkowość* prowadzonego na poziomie studiów I i II stopnia zalicza się 62 osoby (14 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 48 doktorów), gdyż posiadają zapewniający realizację programu studiów dorobek naukowy w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Stanowi to spełnienie wymagań określonych w § 12 ust 1 rozporządzenia, o którym mowa. 58 osób z minimum kadrowego ma dorobek naukowy z dyscypliny naukowej finanse, a 4 z dyscypliny naukowej ekonomia.

Osoby zaliczone do minimum kadrowego zostały zatrudnione w Uczelni w pełnym wymiarze czasu pracy, a zatem spełnione zostały wymagania określone w § 13 ust. 1 rozporządzenia, o którym mowa powyżej oraz w art. 9a ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Analiza obciążeń dydaktycznych nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe wykazała, iż wszyscy spełniają warunki określone w § 13 ust. 2 tego rozporządzenia.

W wyniku weryfikacji akt osobowych osób stanowiących minimum kadrowe stwierdza się, iż wszystkie teczki zawierają dokumentację poświadczającą uzyskanie stopni i tytułów naukowych. Dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy (mianowania i umowy o pracę) zawierają informacje o Uczelni, jako podstawowym miejscu pracy zgodnie z art. 119 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

W związku z analizą dokumentacji, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego stwierdzono, iż osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają także warunki określone w art. 112a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, co potwierdzają również dane zawarte w „Zintegrowanym systemie informacji o nauce i szkolnictwie wyższym POL-on”.

Oceniany kierunek *finanse i rachunkowość* został przyporządkowany do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych, dyscyplin finanse i ekonomia. Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, do liczby studentów kierunku powinien zatem spełniać wymagania określone w § 17 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia określonego w poz. 4 Załącznika nr 1 raportu. Na ocenianym kierunku studiuje 3853 osoby, a do minimum kadrowego zaliczono 62 osoby. Stosunek ten wynosi więc 1:62 przy obowiązującym nie mniejszym niż 1:120 – dla kierunków studiów w obszarze nauk społecznych, zatem wymagania w tym zakresie zostały spełnione.

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

Na ocenianym kierunku zajęcia dydaktyczne prowadzi 204 osoby, w tym 62 zaliczone do minimum kadrowego. W tej grupie jest 12 osób z tytułami naukowymi profesorów, w tym 8 należy uznać za reprezentujących dyscyplinę naukową finanse, 3 ekonomię i 1 nauki o zarządzaniu. Doktorów habilitowanych jest 25, w tym 10 z dorobkiem z finansów, 7 z ekonomii, 2 z nauk o zarządzaniu, 3 z nauk prawnych, 2 z nauk o kulturze fizycznej i 1 z nauk teologicznych. Doktorów jest 100, a spośród nich 12 można uznać za reprezentujących finanse, 34 za reprezentujących ekonomię, 1 nauki o zarządzaniu, 2 socjologię, 2 prawo, 1 psychologię. Jest także 67 osób bez stopni i tytułów naukowych, w tym 37 filologów, 13 przedstawicieli finansów, 2 ekonomii, 1 nauk o zarządzaniu, 2

socjologii, 5 prawa, 6 nauk o kulturze fizycznej i 1 matematyki. Przepisanie do dyscyplin naukowych może być w niektórych przypadkach dyskusyjne, bo wskutek niedawnego wyodrębnienia dyscypliny finanse, wiele osób ma dyplom z innych dyscyplin (najczęściej z ekonomii), a dorobek z finansów. 45 osób z powodu wyodrębnienia tej dyscypliny deklarowało w ostatnim okresie zmianę profilu badawczego, a 4 podawały inne przyczyny. Pomimo tej niepewności zespół prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku jest bardzo liczny i wystarczająco różnorodny pod względem doświadczenia dydaktycznego i profili dorobku naukowego, by było można stwierdzić, że zapewniona jest pełna realizacja programu i zakładanych efektów kształcenia, a także swoboda dokonywania zmian obsady, bez szkody dla jakości kształcenia, w razie wyjazdów niektórych osób itp.

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

Zasady polityki kadrowej sformułowano uchwałą Senatu. Zatrudnianie na stanowiska pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych odbywa się w drodze konkursu. Uchwała określa też między innymi wymagania dotyczące poszczególnych stanowisk i zasady przedłużania zatrudnienia po osiągnięciu wieku emerytalnego oraz warunki wyrażania zgody na zatrudnienie w innych uczelniach czy jednostkach naukowych. W ramach uregulowań dotyczących zatrudniania i przedłużania zatrudnienia są postanowienia wskazujące na konieczność posiadania odpowiedniego stopnia lub tytułu naukowego, dorobku naukowego, a w przypadku profesorów nadzwyczajnych i zwyczajnych także dorobku w zakresie kształcenia kadr i trwałego związania z Uniwersytetem (przyjmuje się tylko na podstawowe miejsce pracy, a także wymaga się deklaracji co najmniej 4 lat pracy w Uniwersytecie po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego lub tytułu profesora). Znaczenie udziału w minimach kadrowych oraz rolę (niezbędność) w kształceniu studentów wymieniono przy postanowieniach dotyczących zasad zatrudniania po uzyskaniu uprawnień emerytalnych, ale cechy wyznaczające przydatność w procesach dydaktycznych są też zawierane w opisach warunków konkursu związanego z naborem pracowników.

Pracownicy podlegają okresowym ocenom (osoby z tytułami naukowymi profesora co 4 lata, pozostali co 2) za działalność naukową, dydaktyczną, organizacyjną, wkład w rozwój potencjału Uczelni, przestrzeganie prawa autorskiego i praw pokrewnych. Kwestionariusze ocen stosuje się dla osób na stanowiskach innych niż profesor zwyczajny lub nadzwyczajny, a obu grup stanowisk profesorów dotyczy rozmowa oceniająca z przełożonym (protokołowana). To zapewne powód niewymienienia w uchwale Senatu kryterium kształcenia kadr naukowych, ale w tych rozmowach oceniających jest ono uwzględniane.

Można stwierdzić, że polityka kadrowa sprzyja doborowi kadr o odpowiednich kwalifikacjach naukowych i dydaktycznych, rozwojowi kwalifikacji kadr istniejących pod obu tymi względami, a także trwałości zatrudnienia i jednoznaczemu związaniu z Uczelnią, w tym wyklucza pracę na rzecz konkurencji. Działania na rzecz umiędzynarodowienia, choć nieuregulowane wspomnianą uchwałą, przynoszą zauważalne skutki. Zajęcia za granicą prowadziło w ostatnich 3 latach od 6 do 18 pracowników Wydziału (tendencja wzrostowa), a na ocenianym kierunku w 2013 roku 10 i w 2014 r. 12 nauczycieli z zagranicy. W obu wypadkach wzrasta udział współpracy z Europą Zachodnią.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszarom kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

Wydział ma obecnie kategorię B. Badania naukowe są jednak intensywnie prowadzone, dotyczą obszaru wiedzy nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych, a w znacznej większości podejmowanych tematów jest to dyscyplina finanse. Badania organizowane są w katedrach jako statutowe i badania młodych naukowców. Realizuje się także granty MNiSW, NCN, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki i finansowane z Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego. W latach 2010-2015 realizowano 16 takich grantów, z tego 10 jednoznacznie związanych z dyscypliną naukową finanse. Corocznie też pracownicy Wydziału opracowują po kilka

związanych z finansami projektów, ekspertyz i opinii dla przedsiębiorstw, sądów i instytucji naukowych. Praca ta i indywidualne badania naukowe poszczególnych pracowników owocują licznymi publikacjami naukowymi. Znaczny jest wśród nich udział publikacji w językach obcych, w tym zwłaszcza w języku angielskim.

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

Realizowane badania są w większości przypadków przedmiotowo zgodne zakładanymi efektami kształcenia, wspomagają wzbogacanie treści programowych i są podstawą niektórych nowych propozycji. Badania naukowe przyczyniły się do zaprojektowania dziewięciu nowych specjalności, likwidacji trzech oraz istotnych zmian w jednej specjalności. Wprowadzono też na ich podstawie liczne zmiany w programach przedmiotów.

1. Ocena

Wszystkie warunki dobrego wpływu kadr i badań naukowych na procesy kształcenia są spełnione. Ocena **w pełni**.

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi. (jak wyżej)

3.. Uzasadnienie

Skład minimum kadrowego jest znacznie bogatszy, niżby wynikało to z wymagań. Jest także trwały. Wspiera go liczna i różnorodna, pod względem profili naukowych, grupa nauczycieli spoza minimum. Łącznie zapewniają realizację efektów kształcenia. Polityka kadrowa także wspiera tę realizację. Badania naukowe są dobrze zorganizowane, rozwinięte i sprzyjają doskonaleniu procesów kształcenia.

4. Zalecenia

Wskazane jest rozważenie ujednoczenia trybu i instrumentów ocen okresowych pracowników naukowo-dydaktycznych bez względu na zajmowane stanowiska.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

Wydział współpracuje z otoczeniem społeczno – gospodarczym w różnych formach. Kluczową rolę w kontaktach z interesariuszami zewnętrznymi pełni Akademickie Centrum Kariery. Głównym zadaniem ACK na kierunku „finanse i rachunkowość” jest współpraca z instytucjami w zakresie organizacji praktyk studenckich, zarówno obowiązkowych, jak również dodatkowych. Przedstawiona lista instytucji, z którymi ACK współpracuje w ramach praktyk na ocenianym kierunku obejmuje ok. 170 podmiotów, o różnej wielkości. Na liście dominują firmy sektora finansowego oraz duże firmy regionu. Interesariusze zewnętrzni biorą aktywny udział w organizacji i realizacji praktyk na ocenianym kierunku.

Wydział korzysta również z konsultacji pracodawców w zakresie koncepcji kształcenia na nowych specjalnościach. W tym zakresie Wydział współpracuje z organizacjami samorządu zawodowego (m.in. Śląski Oddział Krajowej Izby Doradców Podatkowych) oraz stowarzyszeniami zawodowymi (m.in. Śląskim Stowarzyszeniem Rzeczników Majątkowych).

W czasie wizytacji odbyło się spotkanie z przedstawicielami pracodawców. Współpraca pracodawców z Wydziałem w odniesieniu do ocenianego kierunku przybiera różne formy. Wśród wymienionych przez pracodawców form są m.in.: staże i praktyki w firmie, konkurs na najlepszą pracę dyplomową, współorganizacja konferencji czy opiniowanie przez pracodawców programu studiów. Pracodawcy podkreślali korzyści ze współpracy, dzięki której mogą poszukiwać przyszłych pracowników wśród studentów kierunku „finanse i rachunkowość”. Pracodawcy wysoko ocenili merytoryczną wiedzę absolwentów ocenianego kierunku. Zwrócono również uwagę na zainteresowania przedsiębiorców zagranicznych współpracą ze studentami kierunku (potoki anglojęzyczne) w zakresie odbywania praktyk. Opinie wyrażane podczas spotkania świadczyły o dużym zaangażowaniu obecnych na spotkaniu pracodawców we współpracę z Wydziałem, jak

również chęci jej utrzymania i rozszerzania.

Wydział zbudował dobre relacje z otoczeniem. Przedstawione informacje, jak również odbyte spotkanie z przedstawicielami otoczenia pokazuje, że Wydział korzysta z opinii przedstawicieli pracodawców. Jednak w zakresie współpracy z pracodawcami są obszary, które powinny być rozwijane. Dotyczy to głównie udziału pracodawców w procesie dydaktycznym, szczególnie w zakresie włączenia praktyków w opracowywanie koncepcji kierunku (specjalności), formułowanie efektów kształcenia i w konsekwencji ich stały udział w zakresie tworzenia i weryfikowania oferty dydaktycznej.

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem. *

Wydział prowadzi ścieżki kształcenia na kierunku „finanse i rachunkowość” we współpracy z zagranicznymi organizacjami i uczelniami partnerskimi.

Od poprzedniego roku akademickiego na studiach II stopnia uruchomiona jest ścieżka specjalności „Rachunkowość”. Kształcenie odbywa się na podstawie porozumienia z organizacją Association of Chartered Certified Accountants (ACCA). Wydział posiada akredytację na lata 2014 – 2020 potwierdzającą, że w ramach specjalności zrealizowane zostaną częściowo treści programowe i efekty kształcenia niezbędne do zaliczenia studentom egzaminów wymaganych w postępowaniu prowadzącym do uzyskania kwalifikacji ACCA. W toku studiów studenci specjalności mają możliwość zaliczenia 9 (z 14) egzaminów.

Studenci kierunku mogą również ubiegać się o zdobycie certyfikatu CIMA (Chartered Institute of Management Accountants), dzięki porozumieniu, zawartemu między Wydziałem a CIMA, poprzedzonemu oceną programu studiów na kierunku „finanse i rachunkowość”.

Ponadto specjalność Quantitative Asset and Risk Management (ARIMA) została zakwalifikowana do uczestnictwa w University Program Recognition w ramach działalności Chartered Financial Analyst Institute, co daje m.in. możliwość pozyskania stypendiów CFA Institute w każdym roku akademickim dla studentów programu ARIMA.

Aktywność wydziału w zakresie kształcenia we współpracy z organizacjami zawodowymi można określić jako dobrą.

1. Ocena w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3. Uzasadnienie

Współpracę Wydziału w ramach ocenianego kierunku z pracodawcami można określić jako dobrą. Obejmuje ona kilka obszarów, w tym organizację praktyk i staży, współorganizację konferencji, opiniowanie programu studiów. Wysoko należy ocenić współpracę Wydziału z organizacjami zawodowymi, umożliwiającą studentom kierunku „finanse i rachunkowość” zdobywanie międzynarodowych certyfikatów zawodowych.

4. Zalecenia

Dalsze rozwijanie współpracy z pracodawcami, szczególnie w zakresie ich aktywnego udziału w kształtowaniu oferty kształcenia i jej dostosowywaniu do rynku pracy, jak również udziału w samym procesie dydaktycznym.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych

1.

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

Dla ocenianego kierunku czy Wydziału nie wyodrębniono budynków czy pomieszczeń dydaktycznych. Ma dostęp do wszelkich zasobów Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach czyli do 189 pomieszczeń dydaktycznych z ponad 9400 miejscami dla studentów. Jest to zasób duży, choć dzielony z innymi kierunkami, i dobrze wyposażony. W wielu salach zainstalowano projektory multimedialne, ekrany nagłośnienie itp. W innych instaluje się w miarę potrzeby urządzenia przenośne. Szczególnie dobrze wyposażone są dwa obiekty – Centrum Nowoczesnych Technologii Informatycznych i Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka. W CNTI wyodrębniono między innymi laboratorium informatyczne Wydziału Finansów i Rachunkowości z 30 terminalami i z oprogramowaniem standardowym oraz specjalistycznym, w tym finansowo-księgowym. Także w innych budynkach są laboratoria komputerowe, w tym 3 z oprogramowaniem specjalistycznym dla rachunkowości i finansów (Symfonia, Datev, Matlab) po 13-15 stanowisk. Powszechny jest dostęp do Internetu. Te pomieszczenia, laboratoria i ich wyposażenie zapewniają bardzo dobre warunki prowadzenia zajęć dydaktycznych i pracy naukowej, w tym studenckich badań naukowych.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie ocenili infrastrukturę dydaktyczną i naukową jednostki. W ich opinii liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych są odpowiednie. Sale posiadają sprzęt audiowizualny wykorzystywany przez nauczycieli akademickich podczas zajęć. Studenci mają dostęp do specjalistycznych sal i pracowni w celu wykonywania zadań w ramach programu studiów i prowadzenia badań naukowych. Studenci zwrócili uwagę na ubogą, w ich ocenie gamę programów księgowych, która jest używana w procesie dydaktycznym. W ich ocenie liczba dostępnych programów powinna być większa, co lepiej przygotowywałoby ich do wejścia na rynek pracy.

Infrastruktura Wydziału Finansów i Ubezpieczeń jest przystosowana dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w tym poprzez zamontowane windy i toalety przystosowane do osób niepełnosprawnych.

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

Zasoby biblioteczne są dwojakiego rodzaju. Biblioteka Główna wraz z Biblioteką Uniwersytetu Śląskiego tworzy wspomniane Centrum Informacji Naukowej i Bibliotekę Akademicką. Jest to obiekt wielofunkcyjny, wybitnie nowoczesny, znakomicie zaprojektowany i zorganizowany. W tym Centrum zasoby Biblioteki Głównej to niemal 217 tys. vol., 60 prenumerowanych czasopism zagranicznych i 137 polskich, prawie 46 tys. licencjonowanych zbiorów elektronicznych (książki elektroniczne, czasopisma elektroniczne, bazy danych, w tym zasoby Wirtualnej Biblioteki Nauki, IBUK i JSTOR) dostępnych w sieci komputerowej UE. Druga grupa zbiorów to biblioteki wydziałowe (wraz z rybnicką) z niemal 52 tys. vol. To bardzo bogate zbiory z doskonale zorganizowanym dostępem i z ofertą towarzyszącą, m. in. obejmującą pomieszczenia do pracy indywidualnej i grupowej. Dostępne są zalecane podręczniki i bogate zasoby publikacji o charakterze naukowym.

Studenci Wydziału Finansów i Ubezpieczeń mają dostęp do dwóch bibliotek tj. Wydziałowej i Uczelnianej prowadzonej wspólnie z Uniwersytetem Śląskim. W ramach biblioteki Uczelnianej mają dostęp do bardzo dużej liczby pozycji, w tym zgodnie z ich opinią, literatury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach. Mogą korzystać ze stanowisk komputerowych oraz z czytelni.

Godziny otwarcia bibliotek są w opinii studentów odpowiednie i adekwatne do ich potrzeb. Studenci w ramach biblioteki Uczelnianej mają również dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki.

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów

Możliwości prowadzenia zajęć na odległość oparto na posiadanej platformie Moodle. Daje ona możliwości realizacji wszelkich form kształcenia na odległość, tak polegających na udostępnianiu

grupom docelowym materiałów dydaktycznych, jak i na kontaktach interaktywnych. Od 2009 roku prowadzi się w Uniwersytecie szkolenia pracowników dotyczące obsługi platformy e-learningowej Moodle. Są więc dobre warunki do podjęcia kształcenia na odległość, choć obecnie wykorzystuje się je tylko częściowo (udostępnianie materiałów, konsultacje).

W ramach kierunku studiów nie jest prowadzone kształcenie na odległość.

1. Ocena

Infrastruktura jest tak pod względem ilościowym, jak jakościowym bardzo dobra. Niektóre jej składniki, zwłaszcza informatyczne i biblioteczne, można uznać za znakomite. Ocena **wyróżniająco**. Zwarty kampus, kompletne zasoby, nowoczesne rozwiązania informatyczne i biblioteka. Studenci pozytywnie ocenili infrastrukturę dydaktyczną i naukową jednostki. Studenci zwrócili uwagę na małą, w ocenie, liczbę programów księgowych, na których realizowane są zajęcia ćwiczeniowe.

Studenci pozytywnie oceniają zasoby biblioteczne jak i godziny otwarcia bibliotek wydziałowej i uczelnianej.

4. Zalecenia

Rozważyć możliwość wzbogacenia oferty edukacyjnej i technik kształcenia poprzez wykorzystanie istniejących warunków kształcenia na odległość. Zbadanie opinii studentów w zakresie oczekiwań odnoszących się do rozszerzenia liczby specjalistycznych programów księgowych i podjęcie stosownych działań.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

Studenci kierunku finanse i rachunkowość pozytywnie ocenili system opieki naukowej i dydaktycznej. Nauczyciele akademicy są dostępni w godzinach konsultacji dostosowanych do prowadzonych form kształcenia. Dodatkowo istnieje możliwość nawiązania kontaktu za pośrednictwem poczty elektronicznej. Informacje na temat konsultacji i kontakt do nauczycieli akademickich są dostępne na stronie internetowej oraz w budynkach Wydziału. W opinii studentów materiały przekazywane przez Nauczycieli Akademickich są dobrej jakości i są przydatne przy osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

Studenci mają możliwość zgłaszania skarg i wniosków bezpośrednio u władz Wydziału i poprzez przedstawicieli w samorządzie studenckim. Studenci są zadowoleni z takich możliwości i w ich opinii dostępne formy zgłaszania skarg i wniosków są wystarczające i skuteczne.

Harmonogram zajęć oraz obciążenia semestralne zostały przez studentów ocenione pozytywnie. Ich zdaniem obciążenia są odpowiednie i umożliwia realizację założonych celów. Podkreślili oni, że sekwencja zajęć dydaktycznych pozwala na stopniowe zwiększanie poziomu trudności oraz brak powtarzania treści.

Studenci mają możliwość studiowania w ramach indywidualnego programu kształcenia lub w ramach indywidualnych studiów międzyobszarowych. Studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA przekazali, że uzyskanie indywidualnego programu kształcenia jest bardzo trudne i wymaga zgody wszystkich prowadzących. Osoby studiujące dwa kierunki studiów powiedziały, że ubiegały się o indywidualizację studiów jednak jej nie otrzymali.

Zasady dyplomowania są znane studentom wizytowanego kierunku. Wyboru opiekuna dokonują za pośrednictwem informatycznej platformy Uczelni, co w ich ocenie jest dobrym rozwiązaniem. Temat pracy dyplomowej można wybrać spośród tematów przygotowanych przez nauczycieli lub zaproponować własny. Studenci pozytywnie oceniają proces dyplomowania i tryb wyboru opiekuna oraz tematu pracy jak i wsparcie opiekuna pracy dyplomowej podczas jej realizacji.

Jednostka wspiera działania Kół Naukowych poprzez dofinansowanie ich działalności oraz udostępnianie infrastruktury do realizacji projektów. Studenci mają możliwość współuczestniczenia w

badaniach naukowych i są uwzględniani w efektach tych prac. Przedstawiciele Kół Naukowych pozytywnie ocenili współpracę z Władzami Wydziału.

Świadczenia Pomocy Materialnej są przyznawane studentom na podstawie regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Regulamin jest ustalany przez Rektora w porozumieniu z samorządem studenckim. Studenci mają zapewnioną możliwość ubiegania się o wszystkie świadczenia przewidziane w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z art. 174 ust. 2 Ustawy, podziału dotacji dokonuje Rektor w porozumieniu z przedstawicielami samorządu, uwzględniając proporcję między stypendiami socjalnymi, a stypendiami rektora dla najlepszych studentów. Świadczenia przyznawane są przez Wydziałową Komisję Stypendialną i Odwoławczą Komisję Stypendialną, w których większość stanowią studenci zgodnie z art. 177 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Studenci mogą się starać o wszystkie świadczenia przewidziane w Art. 173. ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Studenci pozytywnie ocenili regulacje dotyczące przyznawania świadczeń Pomocy materialnej, podkreślając ich zrozumiałość i przejrzystość.

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

Studenci kierunku finanse i rachunkowość mają możliwość udziału w krajowych i międzynarodowych wymianach. Proces kształcenia jest w ich opinii przygotowany do mobilności zagranicznej poprzez lektoraty realizowane w ramach kierunku studiów oraz specjalności w języku angielskim. Studenci mają możliwość wyjazdu w ramach międzynarodowego programu Erasmus+, krajowego programu Transekonomik oraz indywidualnych umów podpisanych przez Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach z uczelniami krajowymi i zagranicznymi. Studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA posiadali niezbędne informacje na temat mobilności, które mogą uzyskać na stronie internetowej Wydziału jak i w dziekanacie. Zainteresowanie wymianami w ramach programu Erasmus+ jest małe. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA jako argument małego zainteresowania wymianami w ramach programu Erasmus+ podali problemy z uznawalnością przedmiotów zrealizowanych za granicą na ich Uczelni macierzystej. Studenci podkreślili, że nie wszystkie przedmioty realizowane na Uczelni zagranicznej po przyjeździe są im uznawane co powoduje dodatkowe obciążenia w kolejnym semestrze. W ramach analizy własnej ustalono, że studenci przed wyjazdem mają ułożony learning agreement. Osoby odpowiedzialne za wymiany poinformowały, że przypadki niezaliczenia poszczególnych przedmiotów w ramach programu Erasmus+ zdarzają się dość rzadko, a ich powodem są różnice programowe.

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

Studenci kierunku finanse i rachunkowość mają możliwość kontaktu z otoczeniem społecznym i gospodarczym. Wydział Finansów i Ubezpieczeń współpracuje z wieloma firmami i instytucjami związanymi z wizytowanym kierunkiem studiów. Studenci mają możliwość odbywania praktyk w instytucjach współpracujących z Wydziałem oraz perspektywę zatrudnienia w nich.

Biuro Karier realizuje szkolenia i doradztwo zawodowe mające na celu ułatwienie procesu wchodzenia na rynek pracy przez studentów. Dodatkowo organizuje spotkania z pracodawcami na temat rynku pracy oraz organizuje szkolenia tematyczne prowadzone przez przedstawicieli firm, które mają na celu rozwój studentów kierunku finanse i rachunkowość.

Samorząd studencki ma strukturę jednopoziomową na poziomie Uczelni. Władze Wydziału wspierają działalność samorządu studenckiego, który podejmuje inicjatywy mające charakter kulturalny jak i wspierający proces kształcenia. Samorząd Studencki aktywnie włącza się w proces zapewniania jakości kształcenia poprzez swoich przedstawicieli w komisji dydaktycznej. Przedstawiciele Samorządu Studenckiego pozytywnie ocenili współpracę z Władzami Wydziału jak i oferowane przez nich wsparcie.

W opinii studentów obecnych podczas spotkania ZO PKA działania podejmowane przez

Wydział w kontekście stwarzania warunków do kontaktu z otoczeniem społeczno-gospodarczym są odpowiednie.

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

Jednostka stwarza odpowiednie warunki do kształcenia osób z niepełnosprawnościami. Studenci mają możliwość otrzymania wsparcia w postaci asystenta, do którego zadań należy m.in. pomoc w poruszaniu się i robieniu notatek. Istnieje możliwość indywidualizacji studiów w ramach indywidualnego programu studiów, który umożliwia studentom realizację wszystkich założonych efektów kształcenia w formie dostosowanej do niepełnosprawności. Proces ubiegania się o indywidualizację studiów jest przejrzysty i zrozumiały i z punktu widzenia studentów znacząco ułatwia realizację programu studiów poprzez m.in. odpowiednie ułożenie planu zajęć.

Studenci z niepełnosprawnościami mają prawo ubiegać się o stypendium specjalne dla osób z niepełnosprawnościami.

Studenci pozytywnie oceniają wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami. Na podstawie analizy własnej można stwierdzić, że Jednostka zapewnia studentom z niepełnosprawnościami wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

Dostęp do informacji na temat programu kształcenia i procedur toku studiów studenci mają zapewniony przez stronę internetową Wydziału i informatyczny system Uczelni. Znajdują się tam informacje dotyczące programu kształcenia i funduszu pomocy materialnej.

Godziny otwarcia działów odpowiadających za obsługę studentów, są dostosowane do potrzeb tej grupy społeczności akademickiej. Studenci pozytywnie ocenili kompetencje oraz kulturę pracy pracowników powyższych działów.

Studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA pozytywnie ocenili dostęp do informacji na temat programu kształcenia oraz funduszu pomocy materialnej.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3. Uzasadnienie

Uczelnia zapewnia wsparcie w procesie uczenia się poprzez odpowiednią pomoc naukową i dydaktyczną. Sekwencja zajęć dydaktycznych pozwala na stopniowe zwiększanie poziomu trudności oraz brak powtarzania treści. Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów poza zajęciami w ramach godzin przyjęć.

Na uwagę zasługuje fakt, małej dostępności, w ocenie studentów, indywidualnego programu studiów w takich przypadkach jak m.in. studiowanie dwóch kierunków studiów.

Studenci kierunku finanse i rachunkowość mają możliwość skorzystania z programów wymiany krajowej jak i zagranicznej. Uczelnia realizuje również wymiany zagraniczne na podstawie własnych umów o współpracy.

Wydział wspiera studentów w kontaktach z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz we wchodzeniu na rynek pracy poprzez współpracę z przedsiębiorstwami oraz działalność Biura Karier.

Studenci z niepełnosprawnościami mają możliwość indywidualizacji procesu kształcenia oraz ubiegania się o stypendium specjalne dla osób z niepełnosprawnościami.

Studenci mają dostęp do informacji dot. procesu kształcenia poprzez informatyczny system Uczelni oraz stronę Wydziału.

4. Zalecenia

Analiza procedur związanych z wyjazdem studentów na wymianę w ramach programu Erasmus+ oraz kwestii związanej z zaliczeniem przedmiotów zrealizowanych na wyjeździe.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 *Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu.**

W UE w Katowicach od wielu lat funkcjonuje system zapewnienia jakości kształcenia. Pierwsze działania projakościowe miały miejsce w 2007 r., kiedy została opracowana Polityka Dydaktyczna Uczelni. W wyniku ewaluacji tych działań w roku 2009 oraz 2013 uaktualnione zostały cele i zadania, głównie w zakresie kształtowania postaw projakościowych w społeczności akademickiej oraz budowania kultury jakości, zapewnienia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia, doskonalenia jakości kadry naukowo-dydaktycznej i administracyjnej, wykorzystanie potencjału otoczenia społeczno-gospodarczego do oceny i doskonalenia jakości kształcenia, udostępnianie informacji interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym o działaniach podejmowanych w zakresie podnoszenia jakości i osiągniętych efektach kształcenia. Elementem tego systemu jest aktualizacja i doskonalenie instrumentów służących realizacji przyjętych celów i zadań. System jest wdrożony i ciągle doskonalony. Wszystkie procedury, dokumenty i formularze oraz wynikające z systemu harmonogramy realizacji działań, ze wskazaniem osób odpowiedzialnych za ich wdrożenie są dokumentowane w Uczelni i na Wydziałach.

Analiza treści Zarządzenia Rektora z roku 2013 pozwala na stwierdzenie, że przyjęty na jej podstawie WSZJK zawiera podstawowe składniki wymagane dla tego typu instrumentów doskonalenia jakości kształcenia. Obejmuje ono zadania dotyczące zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia oraz procedury, poprzez które realizuje się przyjęte zadania Systemu, a także Instytucjonalną Strukturę Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem Systemu sprawuje Rektor, zaś nad wykonywaniem działań wszystkich komisji – Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia. Dla realizacji zadań wynikających z Systemu została powołana przez Rektora - Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia (UKJK), zaś na poziomie wydziałów powołana przez Radę Wydziału – Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia (WKJK). Jednostką administracyjną umożliwiającą właściwe działanie systemu zapewnienia jakości kształcenia a także administracyjną obsługę systemu akredytacji kierunków jest Zespół ds. Jakości Kształcenia. Takie rozwiązanie konstytuujące WSZJK, jakie przyjęto w UE w Katowicach ocenić należy pozytywnie.

Treść Zarządzenia Rektora określa podstawowe zasady budowy i funkcjonowania WSZJK w Uczelni oraz w jej podstawowych jednostkach organizacyjnych i zawiera wykaz 11 procedur uczelnianych dla kluczowych zadań objętych tym systemem. Są to następujące procedury: *Rekrutacja kandydatów na studia (1), Przygotowanie procesu dydaktycznego (2), Badanie opinii studentów (3), Hospitacje zajęć (4), Okresowa ocena pracowników (5), Tworzenie oferty programowej (6), Standaryzacja opisów programów nauczania przedmiotów (7), Metody dydaktyczne i metody egzaminowania (8), Procedura oceny samodzielności przygotowania prac dyplomowych (9), Wymiana informacji o procesie dydaktycznym (10), Badanie satysfakcji absolwentów oraz ich pracodawców (11).*

Uchwałą Rady Wydziału z lipca 2013 r. zatwierdzono i wprowadzono na Wydziale Finansów i Ubezpieczeń Wydziałowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz Regulamin hospitacji zajęć dydaktycznych, w którym określono szczegółowe cele, zakres i strukturę procesu zapewnienia jakości kształcenia, uwzględniającą specyfikę Wydziału Finansów i Ubezpieczeń, zawierającą uszczegółowiony wykaz procedur ogólnouczelnianych.

Dla sprawnego funkcjonowania WSZJK na Wydziale Finansów i Ubezpieczeń istotne znaczenie ma opracowywana przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia propozycja działań na rzecz doskonalenia jakości kształcenia sporządzana na podstawie wyników ewaluacji programów kształcenia, wyników hospitacji zajęć, wyników badania opinii studentów, wyników monitorowania informacji od pracodawców i opiekunów praktyk.

Zakres zadań, uprawnień i odpowiedzialności tych jednostek jest spójny. Przejrzysty jest

proces podejmowania decyzji w sprawach związanych z monitorowaniem, oceną i doskonaleniem jakości programu kształcenia, w tym osiągniętych efektów kształcenia.

Analiza i ocena funkcjonowania Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, w składzie której znajdują się interesariusze wewnętrzni (studenci) i zewnętrzni (przedstawiciel pracodawców) wskazuje, że ich udział w monitorowaniu, ocenie i doskonaleniu jakości programu kształcenia jest znaczący i ma on wpływ na proces podejmowania decyzji związanych zarówno z zapewnieniem, jak i doskonaleniem jakości kształcenia.

Analiza i ocena całej dokumentacji związanej z monitorowaniem, oceną i doskonaleniem jakości programu i procesu kształcenia, w tym dokumentacji ze spotkań Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, w składzie której znajdują się zarówno interesariusze wewnętrzni, jak i zewnętrzni, Dziekana Wydziału, Komitetów Programowych dla poszczególnych kierunków, Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej, kuratorów kierunków, opiekunów praktyk ze strony pracodawców, informacji pozyskanych w toku spotkań z pracownikami prowadzącymi zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, a także analiza i ocena programów praktyk zawodowych oraz ich realizacji, sylabusów, prac przejściowych oraz prac dyplomowych potwierdza, że wyniki corocznej oceny stopnia osiągnięcia efektów kształcenia są wykorzystywane do doskonalenia tych efektów. *Brak jest jednak wniosków i rekomendacji, a także wskazania ewentualnych działań naprawczych wynikających z przeprowadzanych badań ankietowych, a także szerszego dostępu interesariuszy wewnętrznych do wyników tych ankiet.*

Określone wyżej różne formy działań podporządkowanych doskonaleniu zakładanych efektów kształcenia, co wynika z oceny przedłożonej dokumentacji, charakteryzuje przejrzystość i systematyczność.

6.1.1. *projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, **

Proces projektowania nowych efektów kształcenia związanych z tworzeniem nowych kierunków studiów, specjalności, ewentualnych zmian w już realizowanych, a także udział w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych jest objęty WSZJK. Określa go procedura wydziałowa: *Wprowadzanie nowych efektów kształcenia lub zmiana istniejących efektów kształcenia dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia oraz Wprowadzenia nowego kierunku studiów.* Procedury te określają podmioty mogące wystąpić z wnioskiem o wprowadzenie nowych lub zmian istniejących efektów kształcenia dla określonego kierunku, jak również wskazują udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych (w szczególności studentów, absolwentów i pracodawców) w procesie definiowania efektów kształcenia oraz tworzenia programu studiów. Interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni (zwłaszcza przedstawiciele otoczenia gospodarczego) są formalnie włączeni w proces projektowania efektów kształcenia na poziomie: Wydziału – poprzez: 1) Komitet Programowy dla Kierunku Finanse i Rachunkowość, której członkami są kierownicy katedr oraz kadra dydaktyczna kierunku oraz studenci, 2) Kuratora kierunku 2) Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia (złożoną z kadry dydaktycznej kierunku, przedstawicieli otoczenia gospodarczego) oraz Radę Wydziału. Na poziomie Uniwersytetu – poprzez przedstawicieli 1) Parlamentu Studenckiego, 2) Senacką Komisję ds. Programów Nauczania i Dydaktyki, 3) Uczelnianą Komisję Jakości Kształcenia, 4) Senat.

W projektowaniu lub zmianie efektów kształcenia brane są pod uwagę wyniki monitorowania stopnia realizacji efektów kształcenia, a zwłaszcza wyniki: 1) *Indywidualnych raportów z weryfikacji efektów kształcenia dla przedmiotu* sporządzanych przez wykładowców, 2) *ankiet weryfikujących efekty kształcenia* przez studentów, 3) *Ankiet absolwenckich* Wydziału Finansów i Ubezpieczeń, którzy jako interesariusze zewnętrzni mają możliwość oceny efektów kształcenia w obszarze wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.

Wg powyższej procedury dokonano na kierunku *finanse i rachunkowość* zmian doskonalących jakość kształcenia:

- Wprowadzono nowe macierze efektów kształcenia dla specjalności lub zmiany w macierzy efektów dla specjalności: *Finance and Accounting for Business* (I stopień), *Specjalista bankowy* (I stopień), *Controlling* (II stopień), *Doradztwo gospodarcze* (II stopień), *Finanse i prawo zatrudnienia w biznesie* (I stopień), *Menedżer bankowy* (II stopień), *Menedżer finansowy* (I i II

stopień), *Rachunkowość i podatki* (I i II stopień), *Rachunkowość i rewizja finansowa* (I i II stopień), *Innowacje i ryzyko w ubezpieczeniach* (II stopień), *Ubezpieczenia* (I stopień), *Strategie podatkowe* (I i II stopień), *European Business and Finance*, *Quantitative Asset and Risk Management (ARIMA)*;

- Wprowadzono Regulamin odbywania praktyk studenckich (obowiązkowych i dodatkowych) przez studentów Wydziału Finansów i Ubezpieczeń oraz Zasady ich dokumentowania i zaliczania;
- Wprowadzono na 1 roku studiów II stopnia dwie ścieżki przedmiotów:
  - 1) dla absolwentów studiów pierwszego stopnia kierunku innego niż *finanse i rachunkowość: Zaawansowana rachunkowość finansowa* oraz *Finanse korporacji*
  - 2) dla absolwentów kierunku *finanse i rachunkowość: Międzynarodowe standardy sprawozdawczości finansowej* oraz *Strategie finansowe przedsiębiorstwa*.

Zakres, systematyczność i kompleksowość ocen efektów kształcenia oraz przedmiotów je realizujących prowadzi do ich doskonalenia. Identyfikuje się udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, którzy mają wpływ na kształtowanie efektów kształcenia. Efekty kształcenia są także projektowane z uwzględnieniem oczekiwań rynku pracy. Potwierdzono to w udostępnionej w czasie wizytacji dokumentacji, a także rozmów z Wydziałową Komisją ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, Dziekanem Wydziału, a także z dokumentacji z posiedzeń Rady Wydziału.

Przedstawiciele studentów są członkami Rady Wydziału Finansów i Ubezpieczeń. Liczba przedstawicieli studentów i doktorantów w Radzie Wydziału spełnia przesłanki art. 67 ust. 4 Ustawy, który stanowi, że udział przedstawicieli studentów i doktorantów w radzie podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni nie może być mniejszy niż 20%. Studenci są również członkami Komisji ds. Jakości Kształcenia w których aktywnie uczestniczą. Opinie ws. programu studiów nie wydaje właściwy organ samorządu studenckiego, tylko przedstawiciele podczas protokołowanych spotkań Komisji ds. Jakości Kształcenia. Studenci są włączani w proces tworzenia i modyfikacji programu kształcenia poprzez zgłaszanie swoich uwag do władz wydziału i samorządu studenckiego.

6.1.2. *monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania*

W ramach wdrożonego WSZJK monitoruje się stopień osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia. Na Wydziale stosuje się wypracowane przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia procedury: 1) *hospitacji zajęć dydaktycznych* (ocena zgodności tematyki zajęć dydaktycznych z Kartą przedmiotu i założonymi efektami kształcenia), 2) sporządzania przez prowadzących zajęcia *Indywidualnych raportów z weryfikacji efektów kształcenia dla przedmiotu* (indywidualna weryfikacja osiągniętych przez studenta efektów kształcenia, zgodnie z metodami sprawdzania efektu kształcenia zawartymi z Karcie Opisu Przedmiotu, ocena zastosowanych metod dydaktycznych), 3) przeprowadzania *Ankiet absolwenckich* wśród absolwentów kierunku, 4) corocznego przeglądu Kart Opisu Przedmiotów przez władze dziekańskie oraz Kuratora kierunku, 5) przeprowadzania ankiet dotyczących efektów kształcenia osiągniętych przez studentów, 6) bieżącego przeglądu dokumentacji procesu dyplomowania (w tym protokołów zaliczeniowych z seminarium dyplomowego, prac dyplomowych, wyników z systemu antyplagiatowego dla każdej pracy licencjackiej oraz magisterskiej, recenzji prac dyplomowych, protokołu egzaminu dyplomowego), 7) analizy efektów kształcenia założonych do realizacji w trakcie obowiązkowych oraz dodatkowych praktyk studenckich.

Szczególne znaczenie mają wyniki monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia prowadzonego na bieżąco przez samych pracowników dydaktycznych oraz kierowników katedr i zgłaszania w tym obszarze propozycji zmian (szczególnie w przypadku wprowadzanie nowych lub zmiany już istniejących specjalności). Uszczegółowiono procedurę dyplomowania określając wymagania merytoryczne dla prac dyplomowych. Monitorowanie procesu dyplomowania odbywa się głównie w zakresie analizy skali ocen z egzaminów i prac dyplomowych, sprawdzenia dostępności tematów prac, wyników z systemu antyplagiatowego. Na podstawie powyższych danych władze Wydziału oraz Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia sporządzają raport, który jest omawiany na posiedzeniach Rady Wydziału. W czasie wizytacji udostępniono protokoły z posiedzeń RW, w czasie których była omawiana tematyka z tego zakresu.

Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach

zajęć i na każdym etapie kształcenia służy do doskonalenia efektów. Monitorowanie oraz przegląd zakładanych efektów kształcenia jest prowadzony w ciągu roku akademickiego (systematycznie), a ich efektem jest udoskonalenie programów kształcenia.

Zespół oceniający zapoznał się ze sprawozdaniami podmiotów odpowiedzialnych za monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, informacjami o bieżącym poziomie osiągnięcia tych efektów. Raporty, o których mowa powyżej są przekazywane Dziekanowi Wydziału, który wykorzystuje zawarte tam informacje w rocznym sprawozdaniu dotyczącym funkcjonowania Wydziałowego WSZJK, a także podejmowaniu stosownych decyzji związanych z doskonaleniem procesu jakości kształcenia. Rada Wydziału raz do roku, poświęca jedno posiedzenie na ocenę osiągniętych na Wydziale efektów kształcenia oraz funkcjonowania systemu.

Jednostka monitoruje stopień realizacji efektów kształcenia poprzez analizy wyników hospitacji, form weryfikacji efektów kształcenia i sylabusów. W ankietyzacji przeprowadzanej wśród studentów na Wydziale Finansów i Ubezpieczeń nie jest uwzględnione pytanie dotyczące samooceny poziomu realizacji efektów kształcenia. Studenci mają możliwość oceny poziomu realizacji efektów kształcenia tylko poprzez kontakt z prowadzącym zajęcia.

6.1.3. weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania, *

W ramach wydziałowego WSZJK weryfikacja stopnia osiągniętych przez studentów efektów kształcenia została określona procedurą *Weryfikacja efektów kształcenia dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia*. Weryfikowanie efektów kształcenia osiągniętych przez studentów następuje przez działania podejmowane przez prowadzącego zajęcia, Kierownika Katedry (Samodzielnego Zakładu), Kuratora kierunku, Dziekana Wydziału, Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, Radę Wydziału. Weryfikacja efektów kształcenia dotyczy wszystkich typów zajęć dydaktycznych prowadzonych na danym kierunku studiów oraz stosownych form i metod. Efekty kształcenia i sposoby ich weryfikowania (formy i metody) są przedstawione w Kartach Opisu Przedmiotów. Potwierdzeniem osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia jest pozytywna ocena wystawiona przez nauczyciela akademickiego, umieszczona w protokole elektronicznym. Weryfikacja efektów kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* prowadzona jest poprzez instrumenty wypracowane przez władze dziekańskie, Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia w porozumieniu z Uczelnianą Komisją Jakości Kształcenia, tj.

- 1) Zaliczenia cząstkowe (zaliczenia wszystkich form zajęć w ramach poszczególnych modułów) – zestaw ocen z przedmiotów oraz z egzaminu dyplomowego.
- 2) *Indywidualne raporty z weryfikacji efektów kształcenia dla przedmiotu* sporządzane przez wykładowców.
- 3) Weryfikację efektów kształcenia uzyskiwanych w trakcie praktyk zawodowych (dokonywane indywidualnie przez promotorów, a w przypadku praktyk dodatkowych przez dziekana).
- 4) Weryfikację założonych w programie kształcenia efektów kształcenia poprzez seminarium dyplomowe i przygotowanie pracy dyplomowej, a także w trakcie egzaminu dyplomowego (ocena z seminarium dyplomowego, ocena pracy dyplomowej przez promotora oraz recenzenta, ocena z egzaminu dyplomowego).
- 5) Weryfikację efektów kształcenia poprzez ankiety absolwentów.

Wyniki weryfikacji efektów kształcenia są analizowane przez władze dziekańskie, Kuratora kierunku oraz Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia.

Proces weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia jest prowadzony na wszystkich formach i rodzajach zajęć dydaktycznych przez nauczycieli akademickich w stosunku do przyjętych efektów kształcenia i metodami zapewniającymi skuteczną weryfikację stopnia ich osiągnięcia, a jego prawidłowość polega na ich monitorowaniu i analizowaniu, zaś formułowane wnioski są podstawą dokonywanych zmian.

Studenci poprzez powszechną, cosemestralną ankietyzację mają możliwość oceny zasad oceniania przyjętych na danym przedmiocie i wyrażenia opinii na temat przygotowania nauczyciela akademickiego do zajęć dydaktycznych. W ramach ankietyzacji studenci odpowiadają na pytania dotyczące: zgodności treści zajęć z sylabussem, punktualności prowadzącego zajęcia, zrozumienia

przekazanych treści, udostępniania materiałów dydaktycznych oraz ich przydatności w procesie kształcenia, dostępność nauczyciela podczas godzin konsultacji itp. Studenci mają również możliwość przekazania swoich uwag dotyczących procesu kształcenia bezpośrednio do Władz Wydziału lub samorządu studenckiego. W opinii studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA skuteczność działań w zakresie zapewniania właściwego funkcjonowania systemu weryfikacji efektów kształcenia jest odpowiednia i satysfakcjonująca.

6.1.4. zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

Proces potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów jeszcze nie został objęty WSZJK. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów określa Uchwała Senatu UE nr 74/2014/2015 z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach. Na Wydziale zostanie opracowany harmonogram potwierdzania efektów uczenia się w danym roku akademickim, ściśle związanym w harmonogramem rekrutacji. Do chwili obecnej nie zgłosił się żaden kandydat w sprawie potwierdzenia efektów uczenia się.

6.1.5. wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia, *

Monitorowanie karier zawodowych absolwentów Uczelni wchodzi w zakres WSZJK, a jego wyniki są wykorzystywane do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia. Monitoring ten określają wydziałowe procedury *Monitorowanie informacji zwrotnej od absolwentów, analiza karier absolwentów* oraz *Monitorowanie informacji od pracodawców i opiekunów praktyk*. Podmioty zaangażowane w realizację tego procesu to: Zespół ds. Monitorowania Karier Zawodowych Absolwentów (informacja zwrotna od absolwentów na temat ich losów zawodowych) oraz Akademickie Centrum Kariery (informacja od pracodawców i opiekunów praktyk). Wyniki badań ankietowych są przekazywane Dziekanowi oraz Kuratorowi kierunku. Ostatni *Raport dotyczący badania losów absolwentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach* został opublikowany w listopadzie 2011 r. Ponadto Akademickie Centrum Kariery publikuje *Analizy ofert rynku pracy*. Wydział stosuje również własne badania losów absolwentów, tj. dziekanat co roku dokonuje badań ankietowych absolwentów Wydziału Finansów i Ubezpieczeń. Wyniki badań ankietowych są przedmiotem analizy władz dziekańskich oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Wyżej wymienione dokumenty są na bieżąco analizowane i dyskutowane na posiedzeniach RW, a także były wykorzystane przy opracowywaniu m. in. zmian w programach kształcenia np. na studiach I stopnia ocenianego kierunku.

Jednostka prowadzi elektroniczny monitoring losów zawodowych absolwentów dla kierunku finanse i rachunkowość. Absolwenci po wyrażeniu zgody na badanie otrzymują do wypełnienia ankietę na temat ich losów absolwenta.

Biuro Karier corocznie przygotowuje raport z przeprowadzanych badań losów zawodowych absolwenta, które są przekazywane do poszczególnych Wydziałów. Wydział Finansów i Ubezpieczeń uwzględnia uwagi zawarte w raportach przy zmianach programów studiów chociażby poprzez zmiany w specjalnościach.

6.1.6. kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej, *

WSZJK w ramach przyjętych rozwiązań weryfikuje prawidłowość polityki kadrowej poprzez weryfikację kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia. Weryfikacja kadry jest realizowana jest poprzez systematyczne analizowanie stanu kadry i potrzeb w tym zakresie, staranny dobór i zapewnienie odpowiedniej jakości kadry dydaktycznej, przestrzeganie przepisów dotyczących wymagań kwalifikacyjnych przy zatrudnianiu i przydzielaniu obowiązków dydaktycznych pracownikom. Ocena tego kryterium dokonywana jest poprzez procedury *Kadra akademicka i jej ocena oraz Badanie opinii studentów*.

Przegląd osiągnięć dydaktycznych pracowników naukowo-dydaktycznych dokonywany jest poprzez: 1) okresową ocenę pracownika, 2) ankiety ewaluacyjne zajęć dydaktycznych (sporządzone przez Zespół ds. Jakości Kształcenia w każdym semestrze), 3) hospitacje zajęć, 4) badania ankietowe pracy dziekanatu Wydziału Finansów i Ubezpieczeń wśród studentów tego Wydziału. Wyniki badań są analizowane przez władze dziekańskie oraz Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia. Ponadto przeprowadza się wśród studentów oraz nauczycieli badanie ankietowe dotyczące zajęć prowadzonych w ramach International Week na Wydziale Finansów i Ubezpieczeń. Dodatkowo ankietowani są studenci specjalności ARIMA. Władze dziekańskie zasięgają również opinii studentów przez przeprowadzane rozmowy z przedstawicielami Parlamentu Studenckiego lub przez rozmowy pracowników dydaktycznych ze studentami. Ankiety oceny pracy dziekanatu są okresowo sporządzane przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, a wyniki ankiet przekazywane władzom dziekańskim. Analiza ta prowadzi do sporządzania rekomendacji dla władz Wydziału i podjęcia działań doskonalących w tym zakresie

Prowadzenie polityki kadrowej potwierdzają ogłaszane konkursy na stanowiska, protokoły z posiedzeń komisji konkursowych, wnioski RW o zatrudnienie lub przedłużenie zatrudnienia pracownikom, notatki służbowe z rozmów z osobami nisko ocenianymi przez studentów, protokoły z posiedzeń komisji ds. oceny pracowników. Zatrudnianie nauczycieli akademickich odbywa się na podstawie procedur konkursowych. Formy wsparcia kadry dydaktycznej w procesie podnoszenia kwalifikacji naukowych stosowane na Wydziale to popieranie przez władze dziekańskie wniosków kierowanych do Rektora o obniżenie pensum osób przygotowujących się do wszczęcia procedur doktorskich, habilitacyjnych lub profesorskich), wspieranie finansowe osób przygotowujących się do wszczęcia procedury habilitacyjnej, finansowanie szkoleń zarówno pracowników naukowo-dydaktycznych, jak i osób wspierających proces dydaktyczny, udzielanie urlopów szkoleniowych pracownikom

Przegląd tych działań i stosowanych w ich ramach metod dowodzi, że przedmiotem analizy i oceny jest cała sfera aktywności dydaktycznej pracowników. Pozytywnie należy ocenić skuteczność narzędzi w postaci okresowej oceny i hospitacji, w tym potwierdzenie faktu, iż jednostka sprzyja podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego.

6.1.7. wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

Wnioski z oceny nauczycieli akademickich (ankiety ewaluacyjne zajęć dydaktycznych) oraz rozmowy ze studentami doprowadziły m. in. do następujących działań doskonalących jakość kształcenia:

- na wniosek prowadzącego przedmiot (podparty wynikami ankiet ewaluacyjnych zajęć dydaktycznych) dokonano zmiany struktury godzinowej przedmiotu *Doradztwo podatkowe*, którego celem jest głównie kształtowanie praktycznych umiejętności studentów. Zmiana struktury godzinowej przedmiotu, tj. zwiększenie liczby godzin laboratorium i rezygnacja z wykładów.
- po stwierdzeniu nieprawidłowości w prowadzeniu zajęć przez nauczyciela akademickiego na podstawie wyników ewaluacji ankiet studenckich oraz wywiadu z ze studentami na specjalności *Quantitative Asset and Risk Management – ARIMA* – przedmiot: *Research Methods*, nauczyciel nie został zaangażowany do prowadzenia zajęć w ramach programu w następnym roku akademickim.

Analiza uzyskiwanych ocen pracowniczych jest podstawą do podejmowania decyzji o przedłużaniu zatrudnienia pracownikom. Oceny wystawiane przez studentów podlegają analizie przez kierowników katedr, którzy mają obowiązek reagowania, w przypadku ocen skrajnie niskich i sporządzania notatek służbowych z rozmów z dydaktykami (z osobami pracującymi na zlecenie nie przedłuża się współpracy). Na poziomie Uczelni dokonywana jest także analiza ocen pracowniczych (protokoły z posiedzenia Senatu, spotkanie z kierownictwem Uczelni we wrześniu 2015).

W czasie wizytacji przedstawiono syntetyczne wnioski z przeprowadzonej ankietyzacji. Wskazano w nich m. in. elementy wymagające doskonalenia, oraz raporty z ankietyzacji. Oceny dokonywane przez studentów są przedstawiane na RW (protokoły z RW udostępniono w czasie wizytacji). Raporty z oceny pracowników są także przedmiotem prezentacji na posiedzeniu Senatu oraz na zebraniu z pracownikami.

Dokumentacja zawierająca ocenę kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku studiów stanowi podstawę prowadzonej przez Dziekana i Władze Uczelni polityki doskonalenia jakości realizacji procesu kształcenia przez kadrę akademicką oraz kreowanej polityki kadrowej Uczelni. Wnioski z oceny nauczycieli akademickich, w tym zawartej w ankietach studenckich prowadzą, co stwierdzono analizując przedłożone przez Uczelnię dokumenty, do zmian w obsadzie zajęć dydaktycznych, organizowaniem szkoleń metodycznych z zakresu nowoczesnych technologii w dydaktyce. Wnioski te stanowią również podstawę dla określenia przez Władze Wydziału planu działań naprawczych, których efekty będą weryfikowane podczas hospitacji i kolejnych ankiet.

Ankietyzacja na kierunku finanse i rachunkowość odbywa się cyklicznie po zakończeniu każdego semestru i jest realizowana w formie papierowej. Na podstawie ankiety oceny zajęć dydaktycznych wypełnianej przez studentów, powstaje podsumowanie wyników oceny bez dogłębnej ich analizy. Wyniki są podsumowane statystycznie a treści pola swobodnej wypowiedzi przypisywane są do prowadzącego. Na podstawie przeprowadzonej ankietyzacji nie formułuje się wniosków ani rekomendacji. Studenci nie mają dostępu do wyników ankiet, co należy ocenić negatywnie.

W przypadku dużej liczby negatywnych ocen ankietyzacji studenckiej Władze Wydziału rozmawiają z pracownikami na temat wyników. Z punktu widzenia studentów podejmowane w takiej formie działania doskonalące pozytywnie wpływają na jakość wykonywania obowiązków przez nauczycieli. Na podstawie uzyskanych informacji można stwierdzić, że przedstawiciele samorządu studenckiego uczestniczyli w procesie projektowania kwestionariusza ankietowego.

6.1.8. zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej oraz środków wsparcia dla studentów,

WSZJK w ramach przyjętych rozwiązań nie obejmuje monitorowania warunków kształcenia i organizacji studiów, natomiast środki wsparcia dla studentów ujęto w zakres tego systemu jako procedura *Wspieranie studentów i absolwentów*. Pomimo braku narzędzia w ramach systemu podejmowane są działania służące pozyskiwaniu stosownych informacji w tym zakresie, o którym zapewniono podczas spotkania z Wydziałową Komisją ds. Jakości Kształcenia. Poinformowano również, iż w proces zapewnienia właściwej jakości kształcenia włączane są osoby prowadzące zajęcia na ocenianym kierunku, poprzez m. in. zapewnienie odpowiednich sal dydaktycznych do prowadzenia zajęć, zwłaszcza przy dobrej metod ich realizacji, w tym poprzez złożenie stosownego zapotrzebowania na sprzęt oraz odpowiednie oprogramowanie. Ponadto zapewniano, iż zajęcia odbywają się w dostatecznie małych grupach, co umożliwi bezpośrednią wymianę informacji między studentami a prowadzącymi zajęcia i zapewnia realizację zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku. Studenci mają również zapewnioną możliwość dokonania oceny bazy dydaktycznej wykorzystanej do realizacji praktyk zawodowych, poprzez przekazywanie opinii dla opiekuna tych praktyk. Wydział dąży do zapewnienia jak najlepszych warunków studiowania poprzez odpowiednią selekcję kadry dydaktycznej i administracyjnej oraz wzbogacanie zasobów materialnych, na ile pozwalają na to środki Uniwersytetu, w tym bibliotek Wydziałowych, pomieszczeń dydaktycznych, mechanizmów administracyjnej obsługi procesu dydaktycznego.

Uwagi dotyczące słabości w badanym obszarze są zgłaszane przez studentów najczęściej w trakcie rozmowy z władzami dziekańskimi lub z kadrą nauczycieli akademickich i są dyskutowane na posiedzeniach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

Wsparcie procesu dydaktycznego zapewnia również Centrum Nowoczesnych Technologii Informatycznych, gdzie zlokalizowany został Zespół Uczelnianych Laboratoriów Informatycznych (ZULI) oraz Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka. Na bieżąco dokonywana jest analiza potrzeb związanych z wymianą sprzętu komputerowego, odnawiane lub kupowane są licencje na programy, a także analiza dostępności podręczników w bibliotece jest prowadzona corocznie (protokół z przeglądów udostępniono w czasie wizytacji).

Wskazane byłoby objęcie WSZJK oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej.

W ramach ankietyzacji zajęć dydaktycznych studenci mają możliwość oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz oferowanych im środków wsparcia. Studenci mogą również zgłaszać swoje uwagi na temat infrastruktury bezpośrednio do Władz Wydziału lub Samorządu Studenckiego. Zdaniem studentów obecna droga oceny zasobów

materiałnych wykorzystywanych w procesie kształcenia jest odpowiednia i wystarczająca.

6.1.9. sposób gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewnienia jakości kształcenia

Sposób gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewnienia jakości kształcenia określa procedura *System informacyjny*. WSZJK jest dostępny dla wszystkich uczestników procesu dydaktycznego w zakresie dotyczącym: efektów kształcenia, opisu programu kształcenia, opisu kierunku, opisu specjalności, oraz kart opisu przedmiotu. Wydział monitoruje informację zwrotną od absolwentów na temat ich losów zawodowych, opracowane wyniki badań są przekazywane w formie raportów Dziekanowi Wydziału oraz Kuratorowi kierunku. Za pośrednictwem ACK pozyskuje się informacje od pracodawców i opiekunów praktyk na temat realizowanego programu studiów oraz uwzględnia ich oczekiwania w procesie doskonalenia oferty dydaktycznej.

Wszelka dokumentacja związana z zapewnieniem jakości kształcenia gromadzona jest w Biurze Dziekana na nośnikach papierowych. Analiza danych ma charakter interpretacji jakościowych (wnioski wynikające z ankiet) oraz ilościowych (w postaci statystyk). Brak jest zaleceń rekomendacji. Ich gromadzenie odbywa się systematycznie w odniesieniu do poszczególnych etapów procesu kształcenia. Zbierane materiały są uporządkowane Bieżące rozmowy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi – w przypadku wystąpienia nieprawidłowości w działaniu systemu w tym obszarze - dają możliwość natychmiastowej reakcji na stwierdzone uchybienia.

6.1.10. dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

W zakresie polityki informowania studentów nt. efektów kształcenia oraz innych istotnych dla procesu dydaktycznego elementów Wydział realizuje powszechnie przyjęte standardy w tym zakresie. Dostęp do informacji o programie kształcenia, charakterystyce kierunku oraz oferowanych w jego ramach specjalnościach jest nieograniczony i możliwy dzięki systemowi informacyjnemu S-4. Poprzez stronę internetową Uniwersytetu studenci mogą sprawdzać na bieżąco plany zajęć oraz mają dostęp do informacji o wszelkich w nim zmianach. Wszystkie ważne informacje dotyczące realizacji procesu kształcenia (plany studiów i programy kształcenia, kierunkowe efekty kształcenia, wewnętrzne regulaminy dotyczące systemu ich oceny oraz weryfikacji, zasady rekrutacji, organizacja roku akademickiego, aktualne wydarzenia) dostępne są na stronie internetowej Wydziału. Przedmiotowe efekty kształcenia oraz informacje o sposobach ich oceny i weryfikacji zawarte są w sylabusach, które przekazywane są studentom podczas pierwszych zajęć. Dodatkowe informacje można uzyskać od pracowników Dziekanatu. Wyniki egzaminów i zaliczeń ustnych ogłaszane są po ich zakończeniu.

Dostępność i aktualność tych informacji nie jest w pełni śledzona i weryfikowana przez system, który powinien weryfikować zapewnienie studentom dostępu do aktualnych informacji o planach studiów i programach kształcenia.

Pomimo braku oceny przez system stopnia dostępności tych informacji można jednak uznać, że zapewnia się wszystkim interesariuszom wewnętrznym dostęp do informacji o procesie kształcenia i jego wynikach w stopniu odpowiadającym ich potrzebom.

W ramach ankietyzacji zajęć dydaktycznych studenci mają możliwości oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz oferowanych im środków wsparcia. Studenci mogą również zgłaszać swoje uwagi na temat infrastruktury bezpośrednio do Władz Wydziału lub Samorządu Studenckiego. Zdaniem studentów obecna droga oceny zasobów materialnych wykorzystywanych w procesie kształcenia jest odpowiednia i wystarczająca.

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

Ocena skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości odbywa się w sposób ciągły. Takie podejście umożliwia szybką identyfikację pojawiających się słabości i elastyczne podejmowanie

działań korygujących. Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia wraz z władzami dziekańskimi opracowuje propozycje działań na rzecz doskonalenia jakości kształcenia na podstawie przede wszystkim - wyników ewaluacji programów kształcenia, wyników hospitacji zajęć, wyników badania opinii studentów, wyników monitorowania informacji zwrotnej od absolwentów, analizy karier absolwentów oraz informacji od pracodawców i opiekunów praktyk. Należy podkreślić, że kierunki zmian i propozycje działań doskonalących w zakresie jakości kształcenia mogą być również zgłaszane przez nauczycieli akademickich. Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia formułuje okresowe oceny jakości kształcenia w sprawozdaniach rocznych. Ostatnia duża zmiana w doskonaleniu systemu była przeprowadzona w 2013 roku w związku z wprowadzeniem KRK.

1. Ocena – wyróżniająca

2. Ocena spełnienia kryterium 6.1, 6.2 z uwzględnieniem kryteriów od 6.1.1 do 6.1.1.10

3. Uzasadnienie oceny

Podsumowując można zatem stwierdzić, iż WSZJK obejmuje obszary mające wpływ na jakość kształcenia. System jest spójny. Zakres, systematyczność i kompleksowość ocen efektów kształcenia oraz przedmiotów je realizujących prowadzi do ich doskonalenia. Identyfikuje się udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, którzy mają wpływ na kształtowanie efektów kształcenia. Efekty kształcenia są także projektowane z uwzględnieniem oczekiwań rynku pracy. Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia służy do ich doskonalenia. Monitorowanie oraz przegląd zakładanych efektów kształcenia jest prowadzony w ciągu roku akademickiego (systematycznie), a ich wynikiem jest udoskonalenie programów kształcenia.

Proces weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia jest prowadzony przez nauczycieli akademickich na wszystkich formach i rodzajach zajęć dydaktycznych oraz metodami zapewniającymi skuteczną weryfikację stopnia osiągnięcia tych efektów.

Proces potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów nie jest objęty WSZJK. Uczelnia opracowała zasady, warunki i tryby potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów stosowna Uchwałą Senatu.

Monitorowanie karier zawodowych absolwentów Uczelni wchodzi w zakres WSZJK, a jego wyniki są wykorzystywane do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia.

WSZJK w ramach przyjętych rozwiązań weryfikuje prawidłowość polityki kadrowej poprzez weryfikację kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia. Weryfikacja kadry jest realizowana jest poprzez systematyczne analizowanie stanu kadry i potrzeb w tym zakresie, staranny dobór i zapewnienie odpowiedniej jakości kadry dydaktycznej, przestrzeganie przepisów dotyczących wymagań kwalifikacyjnych przy zatrudnianiu i przydzielaniu obowiązków dydaktycznych pracownikom.

Ocena jakości kadry realizującej proces kształcenia dokonywana przez studentów, jako aspekt WSZJK realizowana jest w sposób kompleksowy, co umożliwia regularne monitorowanie jakości procesu dydaktycznego.

WSZJK monitoruje proces wsparcia dla studentów, a nie obejmuje warunków kształcenia i organizacji studiów. Pomimo braku narzędzia w ramach systemu podejmowane są działania służące pozyskiwaniu stosownych informacji w tym zakresie i na bieżąco realizowane zgłaszane zapotrzebowanie na sprzęt lub stosowne oprogramowania. Wskazane byłoby objęcie WSZJK oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej.

W ramach WSZJK nie ocenia się przyjętego systemu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących jakości kształcenia, jednak bieżące rozmowy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi – w przypadku wystąpienia nieprawidłowości w działaniu systemu w tym obszarze - dają możliwość natychmiastowej reakcji na stwierdzone uchybienia.

W zakresie polityki informowania studentów nt. efektów kształcenia oraz innych istotnych dla procesu dydaktycznego elementów Wydział realizuje powszechnie przyjęte standardy w tym zakresie.

Zidentyfikowano udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych we wszystkich obszarach objętych WSZJK.

Na Wydziale dokonywane są systematyczne analizy (rozkłady ocen z egzaminów przedmiotowych i dyplomowych) jakości kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia na ocenianym kierunku studiów. Zbiorcze wyniki prowadzonych analiz są zawarte w sprawozdaniu

Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

Brak jest natomiast wniosków i rekomendacji, a także wskazania ewentualnych działań naprawczych wynikających z przeprowadzanych badań ankietowych, a także szerszego dostępu interesariuszy wewnętrznych do wyników tych ankiet.

Studenci uczestniczą w procesie tworzenia programu studiów poprzez swoich przedstawicieli w odpowiednich gremiach. Opiniowania programów studiów dokonują przedstawiciele studentów do Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, a nie organ samorządu studenckiego. Przedstawiciele studentów są członkami Rady Wydziału Finansów i Ubezpieczeń, a ich wymiar spełnia przesłanki art. 67 ust. 4 Ustawy.

Studenci pozytywnie oceniają funkcjonowanie systemu zapewniania jakości kształcenia, w tym zakres ich włączenia w poszczególne procesy systemu.

Studenci nie mają dostępu do wyników ani podsumowania ankiety oceny nauczyciela akademickiego.

4. Zalecenia

Przekazywania studentom wyników ankiet lub ich syntetycznych opracowań.